STORTINGET

# Stortingstidende
# Referat fra møter i Stortinget

**Nr. 59 · 25. mars**
**Sesjonen 2025–2026**

Fra 1. oktober 2019 har Stortinget innført ny voteringsordning med faste voteringstidspunkter.
Derfor vil saksreferat og tilhørende votering i perioder være i ulike hefter. Dette er markert i referatet.

**Møte onsdag den 25. mars 2026 kl. 10**

President: Masud Gharahkhani

Dagsorden (nr. 59):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

**Presidenten [10:00:13]:** Den innkalte vararepresentanten for Rogaland, Hadle Rasmus Bjuland, tar nå sete.

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om permisjon for representanten Tobias Hangaard Linge i tiden fra og med 25. til og med 27. mars for å delta i WTOs minister- og parlamentarikerkonferanse i Yaoundé, Kamerun.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten Marie Østensen innkalles for å møte i dagene 25. og 26. mars.

**Presidenten [10:00:45]:** Representanten Siv Sætran vil framsette to representantforslag.

**Siv Sætran (Sp) [10:01:04]:** På vegne av representanten Erling Sande og meg selv vil jeg fremme forslag om forenkling og redusert byråkrati som selvstendig hensyn i utredningsinstruksen.

På vegne av representantene Trygve Slagsvold Vedum, Geir Pollestad, Geir Inge Lien, Bengt Fasteraune og meg selv vil jeg fremme et forslag om lavere bensin- og dieselpriser.

**Presidenten [10:01:29]:** Representanten Ole Herman Sveian vil framsette to representantforslag.

**Ole Herman Sveian (Sp) [10:01:47]:** På vegne av representantene Erling Sande, Bengt Fasteraune og meg selv vil jeg fremme forslag om en treårig lærerutdanning som bidrag til flere kvalifiserte lærere i norske klasserom.

På vegne av representanten Trygve Slagsvold Vedum og meg selv vil jeg fremme forslag om å melde Norge ut av ACER.

**Presidenten [10:02:10]:** Representanten Nikolai Astrup vil framsette to representantforslag.

**Nikolai Astrup (H) [10:02:30]:** På vegne av representanten Trond Helleland og meg selv har jeg gleden av å legge frem et forslag om midlertidig suspensjon av veibruksavgift på drivstoff. Jeg ber om at det blir behandlet etter § 39 c i Stortingets forretningsorden.

På vegne av representantene Aleksander Stokkebø, Kari Sofie Bjørnsen og meg selv har jeg gleden av å legge frem et forslag om kvalitetssikring av støtte til flytende havvind.

**Presidenten [10:02:57]:** Representanten Bård Hoksrud vil framsette et representantforslag.

**Bård Hoksrud (FrP) [10:03:13]:** På vegne av Fremskrittspartiets representanter Dagfinn Henrik Olsen, Frank Edvard Sve, May Helen Hetland Ervik, Mats Henriksen, Tor André Johnsen og meg selv vil jeg framsette et forslag om trygge veier.

**Presidenten [10:03:22]:** Representanten Harry Valderhaug vil framsette et representantforslag.

**Harry Valderhaug (KrF) [10:03:44]:** På vegner av representantane Ida Lindtveit Røse, Jorunn Gleditsch Lossius og meg sjølv har eg gleda av å fremje eit forslag om heilskaplege næringspolitiske rammer for ideelle gjenbruksaktørar.

**Presidenten [10:04:01]:** Representanten Pål Morten Borgli vil framsette et representantforslag.

**Pål Morten Borgli (FrP) [10:04:15]:** På vegne av Fremskrittspartiets representanter Kristoffer Sivertsen, Rune Midtun, May Helen Hetland Ervik, Sylvi Listhaug, Erlend Wiborg og meg selv har jeg gleden av å sette fram et fantastisk forslag om omgjøring av parkeringsvedtak for IKEAs varehus på Forus.

**Presidenten [10:04:34]:** Representanten Margit Bye vil framsette et representantforslag.

**Margit Bye (MDG) [10:04:55]:** På vegne av representantene Julie E. Stuestøl, Ingrid Liland og meg selv har jeg lyst å framsette et representantforslag om å tilrettelegge for innføring av åpenhetsregister i norske kommuner.

**Presidenten [10:05:11]:** Representanten Andreas Breivik Ormevik vil framsette et representantforslag.

**Andreas Breivik Ormevik (MDG) [10:05:28]:** På vegne av representantene Margit Bye, Ingrid Liland, Une Bastholm, Oda Indgaard, Marius Langballe Dalin og meg selv vil jeg fremme et forslag om å redusere kravet til risikokapital for Klimainvesteringsfondet.

**Presidenten [10:05:44]:** Representanten Joel Ystebø vil framsette et representantforslag.

**Joel Ystebø (KrF) [10:05:59]:** På vegne av representantene Jorunn Gleditsch Lossius, Jørgen H. Kristiansen og meg selv vil jeg framsette et representantforslag om

kortere skoledager i grunnskolen, høyere lærerlønninger og mer tid for lærerne til å følge opp elevene.

**Presidenten [10:06:19]:** Representanten Anne Lise Gjerstad Fredlund vil framsette et representantforslag.

**Anne Lise Gjerstad Fredlund (SV) [10:06:34]:** På vegne av representantene Kirsti Bergstø, Andreas Sjalg Unneland, Audun Hammer Hovda, Marthe Hammer, Mirell Høyer-Berntsen, Ingrid Fiskaa, Marian Hussein, Lars Haltbrekken og meg selv har jeg gleden av å legge fram et representantforslag om en sosial boligpolitikk og et tryggere leiemarked.

**Presidenten [10:06:59]:** Representanten Bengt Fasteraune vil framsette et representantforslag.

**Bengt Fasteraune (Sp) [10:07:20]:** På vegne av representantene Ole Herman Sveian, Geir Inge Lien og meg selv vil jeg fremme et forslag om en utredning av konsekvensene ved en eventuell stengning av Spranget parkering i Sel kommune.

**Presidenten [10:07:34]:** Representanten May Helen Hetland Ervik vil framsette et representantforslag.

**May Helen Hetland Ervik (FrP) [10:07:52]:** På vegne av Fremskrittspartiets representanter Tor André Johnsen, Kristoffer Sivertsen, Rune Midtun, Pål Morten Borgli, Morten Kolbjørnsen, Bjørnar Laabak og meg selv har jeg gleden av å framsette et representantforslag om gjødselbruksforskriften.

**Presidenten [10:08:12]:** Representanten Erlend Svardal Bøe vil framsette et representantforslag.

**Erlend Svardal Bøe (H) [10:08:29]:** På vegne av representantene Margret Hagerup og meg selv vil jeg framsette et representantforslag om bedre tilgang til vaksiner og enklere gjennomføring av vaksinering.

**Presidenten [10:08:41]:** Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Basert på signaler presidenten har fått fra flere partier om hastebehandling av et representantforslag før påske, vil presidenten kalle inn til votering kl. 13.00 i dag, altså rett etter ordinær spørretime.

Sak nr. 1 [10:09:05]

*Muntlig spørretime*

**Presidenten [10:09:08]:** Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Andreas Bjelland Eriksen og Kjersti Stenseng vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Bård Hoksrud.

**Bård Hoksrud (FrP) [10:09:37]:** Mitt spørsmål går til klima- og miljøministeren.

Den siste tiden har vi sett ekstreme økninger i drivstoffprisene, og flere steder i landet har diesel kostet over 30 kr per liter. Dette har skapt uholdbare situasjoner for både vanlige folk og for næringslivet. Vi ser bedrifter som går over ende, og fortvilte familier som ikke får endene til å møtes. Det gjør vondt å snakke med mennesker og bedriftseiere som nå ser livsverket sitt ligge i ruiner. Samtidig tjener staten vanvittige ca. én milliard kroner ekstra hver eneste dag på grunn av den urolige situasjonen i Midtøsten.

Naboene våre i Sverige kutter drivstoffavgiftene for tredje gang for å skjerme folk og næringsliv, mens den norske regjeringen gjør det motsatte – og sitter helt musestille. For en bilist vil de svenske kuttene gjøre en full tank i Sverige flere hundre kroner billigere enn i Norge. Samtidig øker prisen på varer og tjenester, slik at folk sitter igjen med mindre for pengene.

Fremskrittspartiet har foreslått konkrete avgiftskutt for å skjerme folk og bedrifter. Dette har regjeringen sagt nei til. Og det stopper ikke der: Allerede noen uker før krigen i Iran advarte NAF om at bensinprisene kan nå 35 kr literen innen 2028, selv med normal oljepris. Grunnen til denne advarselen var nye klimakrav fra EU om at også bensin skal omfattes av kvotesystemet. Ifølge TV 2 kan disse reglene føre til at bensinprisene stiger med opptil 7 kr literen. Bare $CO_2$-avgiften alene utgjør om lag 4 kr per liter. I fjor vedtok Stortinget – mot Fremskrittspartiets stemmer – at denne avgiften skal mer enn dobles fram mot 2035.

Høyere drivstoffpriser er åpenbart noe denne regjeringen vil ha mer av. For meg er dette åpenbart forbud, påbud, regulering og høyere avgifter pakket inn som klimapolitikk. Hvorfor er klimapolitikk så mye viktigere i Norge enn i Sverige, og hvordan kan klimapolitikken til den norske regjeringen rettferdiggjøre at det skal være så mye dyrere å være norsk enn å være svensk?

**Presidenten [10:11:30]:** Nå har ikke den statsråden som er her i salen i dag, det konstitusjonelle ansvaret for det spørsmålet representanten stiller, men vær så god, statsråd Andreas Bjelland Eriksen.

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [10:11:40]:** Innledningsvis må jeg bare si at jeg slutter meg fullt og helt til de betraktningene som finansministeren har gitt rundt den situasjonen som vi står i akkurat nå, og at

dette helt klart er noe vi må følge tett og vurdere inn mot behandlingen av revidert nasjonalbudsjett.

Når det er sagt, er det litt spesielt å høre representanten nesten legge skylden for den situasjonen som vi er i nå, på klimapolitikken. Det er det jo på ingen måte. Grunnen til at vi opplever drivstoffpriser på det nivået vi nå ser, er situasjonen i Midtøsten, hvor en stor andel av verdens olje- og gassproduksjon ikke lenger er tilgjengelig for markedet. Da får man selvfølgelig også en situasjon hvor prisene øker. Dette er ingen ønskelig situasjon, og regjeringen er opptatt av at vi skal ivareta norske forbrukere på en god måte i den situasjonen vi nå ser.

Da vil jeg minne representanten om at vi nå på mange måter står i en bedre situasjon enn det man eksempelvis gjør i Sverige. Jeg kan ikke se at den lille nedsettelsen av avgifter man har gått inn for der, er bedre enn den norgesprisen som regjeringen har fått på plass, som sørger for at mange i Norge nå har trygghet for økonomien, fordi man kan ha forutsigbare strømregninger i den situasjonen man nå møter.

Målsettingen med at klimaavgiftene framover gradvis skal trappes opp, er jo at vi skal omstille oss til noe, og det gjør folk i Norge i veldig stor grad. I størrelsesorden 30 pst. av bilene på norske veier er nå elbiler, og folk som lader hjemme med norgespris, er skjermet for de drivstoffprisene som vi nå ser. Det er et godt eksempel på at omstilling ikke bare er bra for klimaet, det kan også være bra for lommeboken til folk, og det må vi legge til rette for at enda flere kan ta del i framover.

**Bård Hoksrud (FrP) [10:13:44]:** Jeg mener at spørsmålet dreide seg om klimapolitikk, selv om presidenten mente at det var på siden. Dette handler faktisk om den klimapolitikken vi fører.

$CO_2$-avgiften på bensin og diesel i Norge er i dag rundt 4 kr per liter, tilsvarende om lag 1 600 kr per tonn $CO_2$. Alle de andre partiene har i tillegg vedtatt å doble avgiften fram mot 2035. Det betyr drivstoffavgifter på nærmere 10 kr per liter pluss moms. Samtidig anslår regjeringen selv at kvoteprisen i utlandet vil ligge på rundt 675 kr per tonn i samme periode. Regjeringen mener altså at klimaavgiften som norske bilister skal betale, vil være ca. fem ganger så høy som regjeringens eget anslag for den internasjonale kvoteprisen.

Regjeringen har selv påpekt at store forskjeller i $CO_2$-avgiften mellom land fører til en ineffektiv klimapolitikk fordi utslippene ikke kuttes der det er billigst. Gitt at regjeringen i klimameldingen har rett i at det er mulig å kjøpe kvoter til 675 kr per tonn, hva er gevinsten for Norge av å kutte utslipp som koster fem ganger så mye i Norge som i utlandet?

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [10:14:42]:** Norge har særskilte forpliktelser til kutt på hjemmebane i den avtalen vi har med EU om hvordan vi gjennomfører klimapolitikken. Det betyr at vi skal levere på de forpliktelsene for å sørge for at norske bedrifter skal kunne ivareta sin markedsadgang til Europa og delta på like konkurransevilkår. Vi skal sørge for at norske arbeidsplasser ikke blir utkonkurrert som følge av at vi bryter med våre forpliktelser. Jeg har forstått at det ikke har vært spesielt viktig for Fremskrittspartiet siden valget. Jeg har ikke hørt et eneste klimatiltak Fremskrittspartiet er for. Det får stå for deres regning, men vi legger opp til en langsiktig og god omstilling av norsk økonomi, der vi kutter utslipp på en effektiv måte samtidig som vi skaper jobber og muligheter.

Og igjen, som jeg var inne på: I et Europa hvor man produserer lite av den oljen og gassen man trenger selv, bidrar også denne omstillingen til at vi kan ivareta norske forbrukere ved å skjerme dem fra noen av de effektene vi nå ser av krigføringen i Midtøsten.

**Bård Hoksrud (FrP) [10:15:46]:** Jeg hører at statsråden da mener at fem ganger så høy pris for norsk industri, norsk næringsliv og vanlige norske folk er helt greit.

Miljødirektoratet har også nylig foreslått å vurdere et nasjonalt reduksjonsmål for veitrafikken. Direktoratet mener at 25 pst. av personbilbruken bør fjernes innen 2050 for å nå stortingsflertallets klimamål. I samme periode antar vi at det blir betydelig flere innbyggere i Norge. Forslaget inngår i rapporten Klimatiltak i Norge 2026, som inneholder en lang rekke tiltak i form av avgifter, reguleringer og forbud.

Det er teknisk enkelt å kutte utslipp. Den reelle utfordringen er å gjøre det på en måte som også ivaretar verdiskapingen, mobiliteten og folks hverdag. Derfor mener Fremskrittspartiet at Miljødirektoratet må analysere kostnadene ved alle forslagene sine før disse publiseres. Hvordan kan statsråden være komfortabel med at så inngripende forslag i folks hverdag legges fram uten at kostnadene i det hele tatt er vurdert? Det eneste vi vet, er at klimamålet vil gjøre det ekstremt mye dyrere for både folk og bedrifter i Norge.

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [10:16:47]:** Først og fremst: Det som vil gjøre det mye dyrere for folk og bedrifter i Norge, er at vi ikke tar klimaendringene på alvor, slik det dessverre ser ut til at Fremskrittspartiet ikke gjør.

Jeg kommer rett fra et arrangement hos Finans Norge hvor man snakket om den eksplosjonen i forsikringsutgifter som nå skjer som følge av at klimaendringene ikke lenger ligger foran oss, men treffer landet vårt, også her hjemme. Jeg gleder meg litt til den dagen Fremskrittspartiet ikke bare er mot ting i klimapolitikken, men også kan vise til hva de faktisk støtter opp om og er for.

Vi er opptatt av at dette skal gjennomføres på en ordentlig, skikkelig måte. Derfor synes jeg det er bra i Nor-

ge at Miljødirektoratet som en faginstans kommer med sine uavhengige forslag. Så kan vi diskutere dem politisk, og det er helt lov å være både for og mot ting i klimapolitikken – det er mye hos Miljødirektoratet jeg ikke nødvendigvis mener vi skal innføre i Norge – men man må også være for ting hvis vi skal ta den omstillingen vi må gjennom, på alvor.

**Rikard Spets (FrP) [10:18:01]:** IKEA utenfor Stavanger har søkt om å få bygge et nytt varehus. Nå har Statsforvalteren i Vestland, statsrådens eget hjemfylke, avgjort at IKEA må ha minst 1 099 sykkelparkeringsplasser og maksimalt 183 parkeringsplasser for bil utenfor det nye varehuset. For et varehus som i all hovedsak er basert på bilbasert handel, sier det seg selv at dette i praksis setter en stopper for etableringen. Dette er ikke et enkeltstående vedtak. Det bygger på en parkeringsnorm som er forankret i nullvekstmålet for personbiltrafikk i de største byene, et mål Stortinget vedtok mot FrPs stemmer i 2012.

Slike bilfiendtlige klimamål gjør det både vanskeligere å etablere næringsvirksomhet og vanskeligere for folk flest å få hverdagen til å gå opp. Er statsråden enig i at parkeringsvedtaket har sammenheng med klimamålene, og mener statsråden at folk i framtiden bare må belage seg på å ta seg fram på sykkel?

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [10:19:03]:** Først må jeg få korrigere representanten, for det er ikke riktig at det er Statsforvalteren som har bestemt at det skal være 1 099 parkeringsplasser på IKEA. Det er det i praksis lokalpolitikerne på Nord-Jæren som har bestemt, gjennom at de har vedtatt en parkeringsnorm. Den har de vedtatt fordi de har inngått en forpliktende avtale med staten, en byvekstavtale, som gjør at Nord-Jæren får milliarder av kroner i midler til å utvikle et godt kollektiv- og sykkeltilbud. Det er helt sikkert andre måter enn ved en slik parkeringsnorm at regionen kunne fulgt opp den avtalen, men det er en avtale som man lokalt har et ansvar for å levere på allikevel.

Jeg synes Aftenbladet sier det godt: Hvis man skulle ha gitt en dispensasjon i denne saken, hvorfor skulle man ikke gitt det til Plantasjen, XXL, Elkjøp eller andre store? Da må i så fall lokalpolitikerne vise andre måter de vil følge opp byvekstavtalene på. Men det er altså et lokalt spørsmål å bestemme seg for det, og det bør man også ta stilling til lokalt.

**Rikard Spets (FrP) [10:20:05]:** Da kan vi slå fast at det ikke bare er sofaen man må ta på sykkel, men også epletrærne.

Som en del av budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet, MDG, Rødt, SV og Senterpartiet ble omstillingskommisjonen utnevnt i forrige uke. Kommisjonen er i stor grad satt sammen av profiler som ønsker å fase ut norsk olje- og gassproduksjon. MDG har selv sagt at kommisjonen skal skrive siste kapittel i norsk oljehistorie. Dette skjer samtidig som Europa er mer avhengig av norsk olje og gass enn på lenge, og i en situasjon der energiprisene er høye og ustabile. Med dette bakteppet: Tror statsråden at folk nå føler at det er deres tur, og at Arbeiderpartiet driver med trygg styring når man igangsetter MDGs avviklingsutvalg samtidig som norske bedrifter og husholdninger regelrett går konkurs ved bensinpumpene?

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [10:21:01]:** Innledningsvis må jeg få peke på at nå har jeg hørt gjentatte spørsmål hvor Fremskrittspartiet peker på ting man er mot, og ingenting man er for. Sånn sett er partinavnet litt misvisende, for det virker ikke som om man er opptatt av å ta den omstillingen som vi nå står oppe i, på reelt alvor og sørge for å finne gode løsninger der ute. Jeg mener det er veldig bra at vi har fått en omstillingskommisjon for å kunne bidra til å legge grunnlaget for noe av den debatten vi må klare å ha i Norge. Vi vet av alle produksjonsframskrivinger at produksjonen av olje og gass kommer til å gå ned i årene framover, og leverandørindustrien på Vestlandet, f.eks., kommer til å trenge prosjekter som supplerer olje- og gassprosjektene for å sørge for at det skal være arbeidsplasser til folk framover. Det skulle jeg ønske meg at Fremskrittspartiet også var opptatt av og var interessert i å ta tak i, for alternativet kommer dessverre til å være at mange områder, ikke minst Stavanger, der jeg kommer fra, kommer til å møte tøffere tider framover.

**Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:22:15]:** Før jul var det en stor diskusjon i Stortinget mellom regjering og storting om avgiftsnivået på drivstoff. Regjeringen foreslo at man skulle øke avgiften på diesel, inkludert moms, med 1 krone og 17 øre. Det var forslaget fra regjeringen. Det ble heldigvis nedkjempet i Stortinget, og så ble det flertall for et lavere avgiftsnivå. I forbindelse med det ble det gitt en beregning. Regjeringen beregnet at fordi Stortinget klarte å kjempe ned avgiftene, ville utslippene av $CO_2$ i Norge øke med 100 000 tonn i 2026. Nå er prisen 7 kr høyere enn da vi forhandlet det. Selv om prisen nå er 7 kr høyere, legger regjeringen fortsatt til grunn at den avgiftsreduksjonen øker norske $CO_2$-utslipp med 100 000 tonn?

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [10:23:05]:** Alt annet likt er det riktig at vi som følge av kompensasjonen fra veibruksavgiften totalt over perioden fra 2026 til 2030 fikk en beregnet økning i utslippene på 400 000 tonn. Hva som er situasjonen nå, må vi komme tilbake til. Det er klart at pris har en effekt, så at prisene

går opp, fører generelt til at forbruket går noe ned. Det gjør – alt annet likt – at utslippene går noe ned. Jeg får legge til at den situasjonen vi er i nå, er ingen målsetting i seg selv. Jeg mener det er bra at vi har en langsiktighet for opptrappingen av $CO_2$-avgiftene som gjør at næringsliv og folk rundt omkring i landet vårt kan planlegge omstilling og ta den gradvis – etter hvert som man f.eks. skal bytte ut bil allikevel. At den situasjonen man nå er i, er krevende, har jeg veldig stor forståelse for, og det må vi også jobbe godt med.

**Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:24:06]:** Det er ganske interessant hva regjeringen svarer på dette. Det som veldig fort kommer til å skje, er at man i revidert nasjonalbudsjett legger til grunn den virkeligheten som lå til grunn i fjor høst, og sier at fordi Arbeiderpartiet i utgangspunktet ikke fikk flertall for sitt forslag om å øke avgifter, øker utslippene i Norge i år – 100 000 tonn i år og 400 000 tonn gjennom perioden – og at man da må komme med nye, kompenserende tiltak for å få utslippene ned. Alle vet at det egentlig bare er en beregningsmodell, et regneark man legger det inn i, og så slår det ut. Samtidig er virkeligheten utenfor vinduet helt annerledes, for prisene er mye høyere, og selvfølgelig slår det inn. Neste spørsmål fra meg er: Planlegger regjeringen fortsatt med at man skal komme med nye innstramninger fordi man skal kompensere for at avgiftene ble lavere før jul?

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [10:24:57]:** Vi har et anmodningsvedtak i Stortinget, som også Senterpartiet var med på, som sier at vi skal komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett med et forslag til hvordan man kan gjøre noe med de 400 000 tonnene som – alt annet likt – utslippene vil øke med som følge av kompensasjonen gjennom veibruksavgiften. Jeg har ikke fått noen andre signaler fra stortingsflertallet enn at vi skal følge opp det anmodningsvedtaket, og så får man i Stortinget ta stilling til nøyaktig hva man vil gjøre med det. Jeg er veldig glad for – og det kjenner representanten godt til som tidligere finansminister – at vi har utviklet verktøyet Grønn bok, som gir oss mer jevnlige oppdateringer i klimapolitikken og sørger for at vi ser på utslippene underveis og i størst mulig grad følger tallene slik de faktisk utvikler seg, sånn at vi får et grunnlag for å gjennomføre presis klimapolitikk, effektiv klimapolitikk og rettferdig klimapolitikk i Norge.

**Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:25:59]:** Jeg er redd for at hvis alle vi som ønsker å få klimagassutslippene ned, blir for lojale til modellene, kjenner ikke folk seg igjen i det hele tatt. Det er selvfølgelig slik at ifølge den tekniske modellen der man ser dette over tid, slår det sånn ut, men folk ser jo de prisene som er nå. Jeg håper regjeringen tør å ha noen egne tanker og ikke bare lar modellen styre det fullstendig, og at når man kommer tilbake til Stortinget, ser at hvis man sier at man skal begynne nå å kompensere for teoretisk sett høyere utslipp når prisen er blitt mye høyere enn det som egentlig var tenkt, vil det være rart.

Jeg vil over til et annet tema. Miljødirektoratet har argumentert for at en bør gjøre kjøtt dyrere i Norge, at i klimaets navn bør kjøtt bli dyrere, og at man kanskje f.eks. kunne ha egne avgifter på kjøtt fordi man ønsker å få kjøttforbruket ned. Er statsråden enig med sitt eget fagdirektorat i at det er klokt å gjøre f.eks. den typen grep for å redusere forbruket av vanlig norsk storfekjøtt eller lammekjøtt?

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen (A) [10:26:58]:** Jeg kan først berolige representanten med å si at både regjeringen og denne klima- og miljøministeren har mange egne tanker. Jeg er veldig opptatt av at vi må bygge en klimapolitikk som både kutter utslipp, skaper jobber og har legitimitet ute blant folk. Det er hele hovedgrunnlaget for hvorfor Grønn bok er viktig som styringsverktøy i politikken.

Så kommer det som egentlig er den årlige diskusjonen knyttet til forslaget om dyrere rødt kjøtt. Jeg har sagt at det ikke er flertall i Stortinget for det, og derfor er det egentlig heller ikke et relevant klimatiltak å diskutere når vi diskuterer hvilke tiltak vi skal gjennomføre i klimapolitikken. Jeg er likevel glad for at Miljødirektoratet legger fram alle forslag. Det handler selvfølgelig om at når vi skal omstille oss, bør vi også vite hva vi sier nei til – effekten av det vi sier nei til – og da er det bra å ha et bredt grunnlag som viser utslippspotensialet på alle områder.

**Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:28:01]:** Det statsråden sier han er glad for, er et forslag som er veldig ytterliggående. Når det gjelder gressproduksjon, foreslår Miljødirektoratet at det ville ha vært veldig bra hvis 2,9 mill. dekar kom ut av produksjon. Det er en reduksjon på ca. 35 pst. av alt landareal i Norge. Vestlandet har 900 000 dekar, Nord-Norge har 700 000 dekar, og det er for lite. Mer enn det bør bare gro igjen. Forslaget til Miljødirektoratet sier egentlig at det ville ha vært bra i klimaets navn hvis hele Nord-Norge og Vestlandet grodde igjen, for da blir det teoretisk sett mindre klimagassutslipp. Synes statsråden at det er gode forslag, eller er statsråden tydelig på at man må legge bort den typen ideer og heller komme med jordnære, konkrete klimatiltak? For den typen forslag skaper bare misnøye og mistillit til norsk klimapolitikk.

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [10:28:49]:** Først: Miljødirektoratet mener vel verken at forslag er

veldig bra eller veldig dårlige. Miljødirektoratet mener bare noe om hvordan man kan nå norske utslippsmål gjennom kutt i Norge. Så er det vi som politikere som er satt til å forvalte jobben med å bestemme hvilke tiltak som er bra og dårlige. Da har flere fra mitt parti – og jeg er enig med dem – vært tydelig ute og sagt at f.eks. et forslag som vil gjøre rødt kjøtt dyrere, som vil få den effekten at mye produksjon vil legges ned, ikke er et aktuelt tiltak for oss i Arbeiderpartiet.

Da kan vi egentlig bare gå rett videre i diskusjonen. Da kan vi gå over til den diskusjonen som jeg opplever at store deler av landbruket er veldig interessert i, nemlig å se på hvilke andre tiltak vi da kan gjennomføre. Hvordan kan vi bidra til å sørge for at vi gjør tiltak på gårdsnivå som får god klimaeffekt, samtidig som vi f.eks. kan levere på selvforsyningsmålet? Den diskusjonen er det jeg har med landbruket, bl.a. når vi diskuterer hvordan vi skal operasjonalisere klimapolitikken.

**Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:29:52]:** I den samme rapporten skriver Miljødirektoratet at de mener at det er et mål at bilbruken går ned i Norge. De foreslår rundt 26 pst. Det bør man gjøre, selv inkludert elbiler. Det er et mål at man kjører mindre elbil. Men i Norge er det som det er, folk har behov for transport enten de bor i Rogaland, Hedmark eller Finnmark. Det er lange avstander. De færreste kan bare bruke kollektivtilbud. Noen få plasser kan man gjøre det. Er statsråden enig i det målet fra Miljødirektoratet om å redusere samlet biltrafikk med 26 pst., også inkludert elbil? Er det et mål at vi også skal kjøre mindre elbil i Norge, eller er det et mål at folk skal kunne ha frihet til å transportere seg selv om de bor på et litt mindre sentralt sted?

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [10:30:35]:** Inngangen til spørsmålet blir kanskje noe for generell, for noen steder i Norge kan det være, og er, et mål at folk skal kjøre mindre bil og elbil. For eksempel her i Oslo, i Stavanger, hvor jeg kommer fra, og i Bergen er det mange steder hvor det er godt tilrettelagt for at folk kan bruke kollektivsystemet eller sykle eller gå til jobben, som også har gode effekter for folkehelsen som vi bør være opptatt av. Men at folk i distriktene som er helt avhengig av bilen sin, ikke skal kunne kjøre i framtiden, er jeg selvfølgelig imot. Mobilitet er viktig. Det skal vi sikre, sånn at folk kan bo rundt omkring i hele landet vårt. Det kan vi heldigvis etter hvert sikre på en måte som er mer klimavennlig, for folk kan svitsje over til en elbil, kjøre utslippsfritt og ivareta den mobiliteten som man er opptatt av å ivareta.

**Andreas Breivik Ormevik (MDG) [10:31:48]:** Maktmisbruk i verdenspolitikken og fortsatt stor fossilavhengighet har igjen sendt energiprisene til himmels. Fremskrittspartiet har i mange år motarbeidet klimaomstillingen, som ville gjort oss mindre sårbare for prissvingningene vi ser i dag, og de fortsetter å fremme tiltak som opprettholder denne fossilavhengigheten. De mener tydelig at markedet skal bestemme når tiden er moden for å omstille seg, helt fram til når markedet er i ferd med å gjøre fossil energi dyrere enn fornybaralternativet. Da ønsker de i stedet å redusere prisen på utslipp, og fortsetter å føre en politikk som forsinker klimaomstillingen. Har statsråden gjort seg noen tanker rundt hva en reduksjon i avgifter på fossilt drivstoff og andre klimaavgifter kan føre til av utsatte utslippsreduksjoner og forsinket omstilling av transportsektoren og industrien i Norge?

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [10:32:38]:** Det er klart at hvis man setter ned en avgift, vil man i utgangspunktet forvente å få mindre klima- og miljøeffekter av den enn man hadde tenkt seg i utgangspunktet. Det er klart at en sånn eventuell reduksjon eller andre måter for å kompensere for den situasjonen som man ser akkurat nå, f.eks. med ekstraordinært høye drivstoffpriser, også må ses i sammenheng med legitimiteten til klimapolitikken, f.eks. at folk skal kunne ivareta livet sitt og ivareta behovet sitt for mobilitet rundt omkring i hele landet. Så det er flere ting man må vurdere samtidig.

Det som kanskje er aller viktigst for meg, er at vi ikke må rokke ved den stabiliteten og forutsigbarheten som folk og næringsliv trenger i klimapolitikken. Vi skal et sted med $CO_2$-avgiften, f.eks., og vi har varslet et viktig opptrappingsnivå for 2035. Det bør vi holde på, samtidig som vi er åpne for kortsiktige justeringer for å møte den situasjonen som vi står i akkurat nå.

**Andreas Breivik Ormevik (MDG) [10:33:38]:** For Miljøpartiet De Grønne er det et viktig prinsipp at tiltakene er ment for å hjelpe folk gjennom krevende tider, er treffsikre og virker omfordelende. Heller enn å bruke penger på å opprettholde dagens avhengighet av fossile drivstoff, mener MDG at den pågående energikrisen bør sette fart på arbeidet med en klimabelønning der $CO_2$-avgifter for forurensende aktivitet deles ut til folket som et flatt beløp. På denne måten vil de som gjør grep som fremmer omstilling og utslippsreduksjoner, betale mindre avgifter, og dermed sitte igjen med mer av klimabelønningen selv.

Mitt andre spørsmål til statsråden er dermed: Vil regjeringen bruke den pågående energikrisen til å jobbe for å innføre en klimaavgift til fordeling, og deler statsråden vårt syn på en slik klimabelønning som et treffsikkert og rettferdig tiltak for omstilling og utslippsreduksjon?

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [10:34:27]:** Jeg er nok ikke for å innføre nye avgifter for å fordele noe tilbake. Da tror jeg mer på å fordele tilbake til folk noe av det man tar inn allerede i dag. Der mener jeg at Arbeiderpartiet i regjering har en god politikk.

En viktig del av regjeringens plan for Norge er å se ting i sammenheng og sørge for både trygghet for landet, trygghet for folk og trygghet for folks lommebok i praksis. Det er en del av bakgrunnen for at vi i statsbudsjettet for i år fordeler tilbake en del av klimaavgiftene gjennom generelle skatte- og avgiftslettelser. Det treffer egentlig enda mer presist enn det representanten er inne på, for det treffer f.eks. dem som har lave lønninger aller best. Det mener jeg er en veldig god omfordelingsmodell for å sørge for at vi sikrer legitimitet, at folk fortsatt skal ha råd til å leve et godt liv, og at vi samtidig bidrar til langsiktig omstilling av norsk næringsliv og norsk økonomi.

**Grunde Almeland (V) [10:35:43]:** Det kan være fristende å spørre statsråden om han vil oppfordre kongen til å ta trikken. Som kjent var det nettopp under oljekrisen i 1973 at kong Olav valgte kollektivreise under en såkalt bilfri helg, som regjeringen da hadde innført for å få folk til å bruke mindre bensin. Konsekvensen av dagens energikrise vil føles på kroppen av mange, og løses ikke verdenssituasjonen opp i raskt, vil det ha stor påvirkning på energimarkeder og verdensøkonomien. I en slik situasjon vil selv ikke avgiftslette for drivstoff være nok. Hovedutfordringen vil vedvare så lenge etterspørselen av olje og gass er så mye større enn hva verdensmarkedet klarer å tilby.

Internasjonalt er det lansert ti strakstiltak for å redusere det globale oljeforbruket. Blant tiltakene som foreslås, er alt fra mer hjemmekontor, økt samkjøring – som for øvrig Venstre har et representantforslag om – og færre flyreiser, for å nevne noe. Hva mener statsråden at vi skal gjøre, og er det noen tiltak på hans område han ser for seg at kan være med på å redusere etterspørselen av olje?

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [10:36:51]:** Kongen får selv avgjøre om han skal ta trikken eller andre transportformer. Vi jobber i hvert fall gradvis og kontinuerlig med å sørge for at vi faser ut bruken av fossil energi på mange områder i Norge. Et grep vi lanserte i forbindelse med klimameldingen var å lage egne tidslinjer for utfasing av bruken av fossil energi i ulike sektorer i Norge. Vi ser at det fungerer veldig godt som et planleggingsverktøy, for å se hvor vi trenger å forsterke virkemiddelbruken framover.

På noen områder i Norge er det i utgangspunktet veldig bra, f.eks. transportsektoren. Der skjer det en storstilt omstilling egentlig hver eneste dag. Nesten 100 pst. av nye biler som selges i Norge, er elbiler. Vi ser at vi er helt i front i verden i f.eks. lastebil- og tungtransporten, som nå kommer etter. Den samme typen tilnærming bør vi også ha på andre områder for å sørge for at vi holder tempoet i omstillingen oppe.

**Presidenten [10:37:51]:** Vi går til neste hovedspørsmål.

**Tage Pettersen (H) [10:38:07]:** Høyre er glad for at Arbeiderpartiet endelig erkjenner at innvandringspolitikken har vært feilslått, og særlig etter at Støre i sin tid kritiserte Solberg-regjeringen for å være for streng. Jeg er likevel bare forsiktig optimist. Det meste som har kommet fra Støre-regjeringen, er høringer og utredninger, og resultatene lar vente på seg. Jeg er bekymret for at når prosessen endelig er over, ender vi opp uten reelle innstramminger.

AUF har kritisert Støre-regjeringen for å dilte etter høyresiden, og de har et poeng. Arbeiderpartiet har lenge frontet en liberal linje i innvandringspolitikken. Det måtte en høyrebølge til før Arbeiderpartiet nå markedsfører seg som et innvandringskritisk parti. De svøper seg på mange måter inn i en blå kappe, men er vel egentlig et får som ikler seg ulveklær.

Det ser vi tydelig i Trøndelag, der Trond Giske og hans fylkeslag nylig vedtok at Norge skal si nei til enhver innstramming av asyl- og flyktningpolitikken. Arbeiderpartiets fylkeslag vil at regjeringen skal lempe på kravene til familiegjenforening, ta imot enda flere kvoteflyktninger og verken utrede eller samarbeide med europeiske land om asylbehandling i tredjeland. Med andre ord: Norge skal bli en frihavn for asylsøkere i Europa.

Samtidig vet vi at regjeringen må forhandle budsjett med den ytre delen av venstresiden i norsk politikk, som er enda mer liberale enn AUF og Trøndelag Arbeiderparti. Som statsråden da sikkert forstår, er jeg bekymret for at regjeringens innstramminger forblir retorikk. Solberg-regjeringen innførte i sin tid en integreringskontrakt mellom innvandrer og kommune. Regjeringen har nå sendt en integreringserklæring på høring. Mitt spørsmål er enkelt: Er denne nye såkalte integreringserklæringen egentlig en innstramming fra dagens praksis?

**Statsråd Kjersti Stenseng [10:40:03]:** Jeg er opptatt av, som Arbeiderpartiet har vært gjennom mange år, og ikke minst denne regjeringen, at innvandrings- og integreringspolitikken henger i hop. Vi skal ikke ta imot flere enn vi klarer å integrere på en god måte. Som vi har diskutert mange ganger i denne salen: Jeg ser at det er helt nødvendig å ta grep, for vi lykkes ikke godt nok med integreringen. Mange nok deltar ikke i arbeidslivet, mange nok deltar ikke i de viktige fellesskapene

som gjør at man kan både stille opp i samfunnet og delta i idrett og fritidsaktiviteter – og aller viktigst: i arbeidslivet.

Når vi har foreslått og nå lagt fram en integreringserklæring, er det også for å tydeliggjøre hvilke rettigheter og plikter man har når man kommer til landet vårt og blir en del av Norge, hvilke forventninger vi har til det. Integreringserklæringen skal tydeliggjøre de forventninger, rettigheter og plikter som gjelder i landet vårt.

Alle som deltar i introduksjonsprogrammet, skal signere den erklæringen. Det omfatter også familiegjenforente til flyktninger. Den tydeliggjør helt det ansvaret man har for å lære språket og for å delta i fellesskapet, men ikke minst for å komme i arbeid og forsørge seg selv og familien. Jeg mener at den integreringserklæringen vi nå har foreslått, tydeliggjør de kravene vi stiller til den enkelte.

Arbeiderpartiet er opptatt av både å stille krav og å stille opp. Vi er opptatt av at folk skal få muligheten til å lykkes når de kommer til Norge, men vi er også opptatt av at det er likhet for loven, og at de rettigheter og plikter som gjelder for oss som har bodd i Norge gjennom mange generasjoner, skal være de samme for dem som er nye i landet vårt.

**Tage Pettersen (H) [10:42:02]:** Jeg er glad for at statsråden er tydelig på at hun ønsker en innstramming eller å ta grep, og da noterer jeg for så vidt at Trøndelag Arbeiderparti, som mener at Norge skal si nei til enhver innstramming, ikke har gjennomslag i sin egen regjering. Det er godt.

Høyre har foreslått en borgerkontrakt, som er en tosidig avtale mellom samfunnet og den nyankomne, med tydelige krav og reelle konsekvenser ved manglende oppfyllelse. Regjeringen har valgt en annen vei, som vi har vært innom. De skroter altså Solberg-regjeringens integreringskontrakt til fordel for det de selv kaller en integreringserklæring. Fra en avtale til symbolske uttalelser – det er ikke en innstramming, det er en oppmykning. For at en integreringserklæring skal være mer enn symbolpolitikk, må den være forpliktende og faktisk medføre reelle konsekvenser ved et brudd.

Mitt spørsmål blir derfor: Vil integreringserklæringen stille flere krav og gi reelle konsekvenser ved brudd på disse, eller er det kun en tydeliggjøring, som statsråden sa i sitt første svar?

**Statsråd Kjersti Stenseng [10:43:01]:** Integreringserklæringen skal virke sammen med flere andre grep vi tar i integreringspolitikken. Som representanten også er kjent med, har jeg lagt fram et forslag til endring i integreringsstønaden, som er en ganske stor omlegging, og som stiller tydeligere krav om aktivitetsplikt og arbeidsretting, med mål om at flere blir bedre integrert raskere.

Nei, Arbeiderparti-regjeringen har ikke foreslått egne sanksjoner for brudd på integreringserklæringen. Jeg mener at dagens regelverk allerede har klare sanksjonsmuligheter. Det er bl.a. slik at man blir trukket i stønad hvis man ikke deltar i introduksjonsprogram, språkopplæring osv. Dersom man ikke følger norske lover, har vi også en straffelov og lover som følger opp det.

Jeg mener at integreringserklæringen, sammen med en del av de andre tiltakene vi setter i gang, er en tydelig linje fra Arbeiderparti-regjeringen om å stille tydeligere krav til folk som kommer til landet vårt.

**Tage Pettersen (H) [10:44:06]:** Jeg velger faktisk å tolke statsråden slik at hun ikke mener det er behov for å stille tydeligere krav til de nyankomne. I sin vurdering av Høyres borgerkontrakt skriver hun at utfordringen i integreringspolitikken ikke primært ligger i manglende krav. Statsråden aksepterer dermed ikke at integreringen krever noe av begge parter. Samfunnet stiller opp med opplæring, oppfølging og økonomisk støtte, og da er det rimelig å kreve tilbake at man lærer norsk, at man søker arbeid, og at man selvfølgelig respekterer verdiene samfunnet vårt er bygget på. Dette er på mange måter kjernen i Høyres borgerkontrakt: Frihet og ansvar hører sammen, og brudd må få konsekvenser.

Denne runden vi har hatt nå, bekrefter min bekymring: Regjeringen fronter en innstrammingsretorikk, men uten å levere en innstrammingspolitikk. Spørsmålet blir da: Hvis utfordringen i integreringspolitikken ikke ligger i manglende eller utydelige krav, hvordan mener da statsråden at regjeringens politikk er en reell innstramming, som hun nå har sagt at hun faktisk ønsker seg?

**Statsråd Kjersti Stenseng [10:45:09]:** Jeg er uenig med representanten i at det ikke ligger veldig tydelige krav og mulige sanksjoner i regjeringens forslag til endringer i integreringspolitikken. Vi er veldig tydelige på en aktivitetsplikt, og det er sanksjoner dersom man ikke deltar i språkopplæring, i introduksjonsprogram og følger opp den aktivitetsplikten.

Jeg tror kanskje forskjellen på høyresiden og Arbeiderparti-regjeringen i integreringspolitikken er at det for Arbeiderpartiet er viktig at folk lykkes når de kommer til Norge – at man får muligheten til å lære språket, at man får muligheten til å delta i samfunnet og bli kvalifisert til å kunne forsørge seg selv og familien. Jeg synes det er litt rart hvis representanten ikke har fått med seg at det i forslagene fra Arbeiderparti-regjeringen ligger en veldig tydelig endring i det som handler om helt tydelige krav til å delta i både det man får i introduksjonsprogrammet, og i arbeid og aktivitet.

**Tage Pettersen (H) [10:46:14]:** Grunnlaget for Høyres politikk er faktisk å skape muligheter for alle.

Som jeg har vært innom, ønsker Arbeiderpartiet i Trøndelag at regjeringen skal lempe på kravene til familiegjenforening, altså gjøre det enklere enn det er i dag. For Høyres del er vi tydelige på at vi tvert imot må gjennomføre en innstramming. Ifølge Nettavisen kom det i løpet av fjoråret hele 11 695 mennesker på familiegjenforening til Norge. Sammenlignet med året før er det en vekst på hele 29 pst.

Høyres landsmøte vedtok nylig at vi skal stille høyere krav til inntekt, vi skal stramme inn på definisjonen av familie, og vi skal gjøre det til hovedregelen at enslige mindreårige asylsøkere ikke får familiegjenforening. Det er en politikk vi skal levere her på Stortinget.

Til NRK i dag tidlig sa statssekretær Øren at han var negativ til innstramminger for enslige mindreårige asylsøkere. Spørsmålet til statsråden blir da: Hvilken plan for Norge har egentlig regjeringen på dette området når det gjelder familiegjenforening?

**Statsråd Kjersti Stenseng [10:47:11]:** Som både statssekretæren og justisminister Astri Aas-Hansen har sagt, jobber Justisdepartementet for å følge opp regjeringens plan for Norge og se på innstramminger i familiegjenforening. Det kommer justisministeren til å legge fram ganske snart, så den linjen står fra Arbeiderparti-regjeringen: Vi kommer til å legge fram forslag til innstramminger i familiegjenforening.

Jeg tror det i Høyre som i Arbeiderpartiet er slik at foran landsmøter og på fylkesårsmøter diskuteres politikk, og at det blir gjort vedtak som ikke nødvendigvis alltid blir regjeringens politikk. Det er heldigvis slik i Arbeiderpartiet at våre fylkesårsmøter både diskuterer politikk og vedtar politikk, men jeg kan forsikre Tage Pettersen om at min og regjeringens linje fortsatt er å ta grep for å lykkes bedre i integreringspolitikken. Da kan vi heller ikke ta imot flere enn vi klarer å integrere.

**Presidenten [10:48:08]:** Vi går videre til neste hovedspørsmål.

**Guri Melby (V) [10:48:22]:** Mitt spørsmål går til arbeids- og inkluderingsministeren.

For noen uker siden kunne vi lese om Elin på 24 år som var ferdig med bachelorgraden i sosialt arbeid i juni i fjor, men som ikke får jobb til tross for at hun har søkt nærmere 50 stillinger, både heltid, deltid og vikariater. Uten jobb har hun ikke råd til bolig og er nødt til å flytte hjem igjen til pikerommet med en følelse av å ha mislyktes og at det ikke er bruk for henne. Problemet er at Elin ikke er noe enkelttilfelle.

En annen som har stått fram, er Julie, som har både mastergrad og to bachelorgrader, og som har søkt 200 jobber det siste året og kun blitt kalt inn til intervju fire ganger, men null jobb. Mange av jobbene er det 500 søkere til. Problemet er at heller ikke Julie er alene.

Kenneth fullførte i fjor mastergrad i statsvitenskap med gode karakterer, og nå, et halvt år senere, sitter han hjemme og leter fortsatt etter jobb. I starten søkte han kun på stillinger som var relevant for utdanningen hans. Etter hvert har han utvidet søkefeltet betraktelig når det gjelder både fagområde og stillingsprosent. Han har bl.a. søkt flere tilkallingsstillinger i butikk – uten resultat.

Vi har nå en generasjon unge som har gjort alt riktig. De har gjort akkurat det vi politikere har bedt dem om. De har tatt en utdanning. De er ikke late, og de er ikke dumme. De har bare havnet i et system som ikke holder det det lover. For Elin, Julie og Kenneth hjelper det lite med Arbeiderpartiets nye ungdomsløft eller Navs ungdomsgaranti. Vi trenger helt andre tiltak og nye virkemidler. Vi må rett og slett bake kaken større, skape mer og gi flere unge muligheter.

Løsningen er ikke nye garantier uten reelt innhold, men å legge til rette for mer innovasjon, økt verdiskaping og en politikk som heier på dem som skaper flere jobber. Regjeringens foreløpige svar har vært å skatte dem ut av landet.

Hva er statsrådens beskjed til Elin, Julie og Kenneth?

**Statsråd Kjersti Stenseng [10:50:24]:** Jeg deler representanten Melbys bekymring for de unge som nå både tar utdanning og kvalifiserer seg og venter lenge før de får jobb. Mange får en jobb som kanskje ikke er relevant for utdanningen deres, og det er ikke helt unaturlig, men jeg er også bekymret for dem som nå ikke kommer inn i arbeidslivet – for den enkelte og ikke minst også fordi dette er arbeidskraft som samfunnet vårt vil ha veldig stort behov for i årene som kommer. Regjeringen har satt veldig tydelige mål for sysselsettingen framover, så for meg som arbeidsminister er den aller viktigste oppgaven å sørge for at flere kommer inn i arbeidslivet.

Det er riktig, som representanten sier, at vi har flere tiltak som handler om spesielt den gruppen som er under 30 år. Mange av de tiltakene treffer kanskje mer dem som står lenger unna arbeidslivet, og ikke dem som er godt kvalifisert og har utdannelse. Vi ser også at når ungdomsledigheten har økt de siste årene, er det flere som vil inn. Det er positivt. Det er flere som vil ha deltidsjobb ved siden av studier. Vi ser også at det er store studentkull etter covid-19. Det er ca. 10 000 flere studenter som kom ut etter covid-19.

Å styrke innsatsen overfor de unge er viktig. I tillegg til det vi gjør gjennom ungdomsløftet, trenger vi sterkere samarbeid med næringslivet. Næringsministeren har

satt i gang et stort forenklingsarbeid, ikke minst for å klare å få mer verdiskaping og gjøre det lettere for bedrifter å skape verdier og arbeidsplasser som trengs. Vi har fått mange nye arbeidsplasser under denne regjeringen. Det arbeidet må vi fortsette med. Jeg har en klar oppfordring til arbeidsgivere om å gi flere unge muligheten. Det må jeg ta ansvar for å fortsette å følge opp, men ikke minst må arbeidsgiverne selv gjøre dette. Det er en investering i arbeidskraft som arbeidsgivere og bedrifter trenger i årene som kommer.

Den viktigste beskjeden min til dem som nå er fortvilet over at de ikke får jobb, er at de er arbeidskraft vi trenger. De må stå på, og så skal vi gjøre det vi kan for å sørge for at de får muligheter til å komme inn i arbeidslivet.

**Guri Melby (V) [10:52:26]:** Jeg er glad for at statsråden deler min bekymring, men dessverre oppfatter jeg nok at svaret inneholder veldig lite konkret politikk rettet mot den gruppen vi nå snakker om. Utfordringen her er unge som har tatt en utdanning, men som ender opp med å utdanne seg til ledighet. Samtidig ser vi, som statsråden selv sier, et arbeidsmarked som skriker etter arbeidskraft, men det er altså en ganske stor «mismatch» mellom de ungdommene vi har, den utdanningen vi har, og de jobbene som akkurat nå skapes. Spørsmålet er da: Hva kan vi gjøre med det?

LO har også advart mot en skjult ledighetsbombe blant unge, der det er langt flere unge som ønsker seg jobb, enn det som egentlig framgår av statistikken. Det er mange som nå havner i en veldig negativ spiral, og det det på sikt kan føre til, er utenforskap og uhelse og at de blir mottakere av helserelaterte ytelser.

Spørsmålet mitt handlet egentlig om hva regjeringen vil gjøre for faktisk å skape de jobbene som disse unge er kvalifisert til, så jeg vil utfordre statsråden nok en gang og spørre: Hva vil de gjøre for å skape de jobbene som disse unge er kvalifisert til?

**Statsråd Kjersti Stenseng [10:53:32]:** Jeg tror at det aller viktigste for regjeringen nå og i regjeringens plan for Norge, nettopp i disse tider – der vi ser prisvekst, der vi nettopp har diskutert økende drivstoffpriser, og der vi ser en uro i verden som påvirker norsk økonomi – er å bidra til orden i økonomien, at prisveksten ikke fortsetter oppover, og at vi klarer å holde renten nede og legge til rette for at den også kan senkes ytterligere. Det gir gode rammevilkår for næringslivet og gjør at man kan skape jobber, slik at de som er nyutdannet og kvalifisert i et arbeidsmarked som trenger den arbeidskraften, får jobber som alle de unge som nå strever for å få jobb, er kvalifisert til. Det er det aller viktigste.

På mitt område som arbeidsminister er samarbeidet mellom bedrifter og Nav, med praksisplasser og opplæring og alt det som kanskje trengs for å få en fot innenfor og gi folk deres første arbeidsplass, de viktigste virkemidlene. Vi har styrket arbeidsmarkedstiltakene kraftig i inneværende år.

**Guri Melby (V) [10:54:38]:** Statsråden sier selv at det er viktig for næringslivet at vi greier å holde prisene under kontroll, og at vi greier å holde renten lav og gjerne senke den, men det er ikke sånn verden ser ut akkurat nå. Det mest sannsynlige nå er at vi opplever en prisvekst på grunn av den krisen vi ser i verden i dag, og et resultat av prisveksten kan være at renten stiger ytterligere, fordi det er Norges Banks eneste verktøy for å holde inflasjonen nede.

Spørsmålet er da: Hva gjør vi med alle de andre utgiftene som vi også pålegger bedriftene våre, og er regjeringen interessert i å se på tiltak rettet mot dem? Jeg mener det er helt feil at vi nå, i den situasjonen vi står i, fortsetter å skattlegge verdier som er bundet opp i maskiner og arbeidsplasser, og at vi ikke greier å gjennomføre kraftfulle tiltak for å få enklere regler for småbedrifter. Det dreier seg om å sørge for at vi heier på dem som tar sjansen på å starte noe eget, og ikke har et system som bremser. Er statsråden enig i at vi trenger kraftfulle tiltak for å sikre at det skapes nye jobber i Norge, også i året som kommer?

**Statsråd Kjersti Stenseng [10:55:38]:** Ja, det at det skapes nye jobber og at flere kommer i arbeid, er en av våre aller viktigste oppgaver. Finansministeren og regjeringen har da også satt ned en skattekommisjon som skal gå gjennom skattepolitikken, med mål om å få et forlik rundt eventuelle endringer i den. I tillegg har næringsministeren satt i gang et arbeid med forenkling, slik at det skal være enklere både å starte bedrift og å drive virksomhet i landet vårt. Det er altså flere initiativer fra denne regjeringen.

På mitt område er det aller viktigste at arbeidsmarkedspolitikken er målrettet mot de gruppene som trenger både kvalifisering og bistand for å få en fot inn i arbeidslivet. Det arbeidet har vi forsterket, og det kommer vi til å fortsette med.

Det er også slik at ledigheten i Norge er lav, så jeg vil oppfordre de unge som er utdannet, til å stå på og søke. Det vet jeg at de gjør, og jeg skjønner veldig godt at det er frustrerende å vente lenge på jobb. Vi skal gjøre det vi kan for at de kommer inn i arbeidslivet så raskt som mulig.

**Anna Molberg (H) [10:56:58]:** Ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå får flere tusen flyktninger i Norge samlede utbetalinger fra Nav som langt overgår lønnen til en gjennomsnittlig industriarbeider. Summen av sykepenger, uføretrygd, barnetrygd, bostøtte, kontantstøtte,

pensjon, introduksjonsstønad, sosialhjelp, hjelpestønad og arbeidsavklaringspenger kan variere fra 600 000 kr og helt opp til 1 mill. kr. Dette gjelder rundt 2 130 personer. Når samlet nivå på ytelser for så mange med flyktningbakgrunn overgår en gjennomsnittlig industriarbeiderlønn, kan det tyde på at systemet vårt ikke er rigget for at det skal lønne seg å jobbe. Er statsråden enig i at det alltid må lønne seg å jobbe?

**Statsråd Kjersti Stenseng [10:57:52]:** Ja, jeg er opptatt av at det alltid skal lønne seg å jobbe. Derfor har jeg også vært opptatt av å se på hvilke endringer det er nødvendig å gjøre i vårt regelverk, slik at det lønner seg å jobbe. Vi skal ha et sikkerhetsnett i Norge som er der når folk, gjennom ulike livsfaser, trenger det, enten det er sykepenger, arbeidsledighetstrygd eller fødselspermisjon – alle de gode rettighetene som sikrer velferden vår. Skal vi ha det, er vi helt avhengig av at flere jobber og bidrar inn i det fellesskapet. Det er også noe av bakgrunnen for at jeg har foreslått endringer i integreringsstønaden, nettopp fordi vi har sett at summen av flere ytelser overgår den sannsynlige arbeidsinntekten vedkommende får ved å gå ut i jobb. Det er hovedgrepet mitt nå for å gjøre noe med nettopp det. Vi ser at hvis en får mer igjen for å gå på ytelser, og har flere ytelser oppå hverandre, sender vi folk inn i passivitet.

**Anna Molberg (H) [10:58:56]:** Takk for svaret. Jeg har også registrert at statsråden og regjeringen har sendt forslag på høring som innebærer en ny integreringsstønad for flyktninger, men vi hadde jo også en regel da Høyre styrte Norge, om at summen av uføretrygd og barnetillegg ikke skulle være mer enn 95 pst. av tidligere inntekt. Denne regelen gjorde at det samlet sett skulle lønne seg å jobbe framfor å motta ytelser fra Nav. Dessverre ble denne regelen fjernet i en budsjettenighet mellom Arbeiderpartiet og SV i 2022. Arbeiderpartiet har som kjent ikke flertall alene for sine budsjetter, og de er nødt til å søke støtte til sitt statsbudsjett hos bl.a. SV og Rødt.

Når ikke engang 95-prosentregelen fikk bestå, hvordan tenker statsråden at hun skal få med seg de sosialistiske partiene på nye forslag om lavere stønader for flyktninger?

**Statsråd Kjersti Stenseng [10:59:56]:** Ja, vi er ulike partier, og det er nok diskusjon om hvilket nivå de ulike ytelsene skal ligge på, og hva som er riktig balanse mellom en forsvarlig inntektssikring, når en trenger det, og sterke nok arbeidsinsentiver. Arbeiderparti-regjeringen har sendt et forslag om en integreringsstønad på høring, som det er ulike meninger om hos de andre partiene. Jeg er veldig klar over at det er flertallet i denne salen som bestemmer hvordan det blir til slutt, men jeg håper at vi klarer å få flertall for en stønad som har sterkere arbeidsinsentiver i seg, og som gjør mer for at flere får muligheten til å delta i arbeidslivet raskere. Så er det opp til Stortinget å bestemme det.

**Presidenten [11:00:46]:** Vi går videre til neste hovedspørsmål.

**Erlend Wiborg (FrP) [11:01:09]:** Dette spørsmålet handler også om integrering. Nå skal statsråden få det fra originalen og ikke fra den bleke kopien.

For to uker siden innrømmet statsråden at Fremskrittspartiet har hatt rett i at Norge ikke har lyktes godt nok med integreringen. Samtidig hører vi regjeringen si at integreringen til Norge er vellykket. Ja, mange lykkes med å bli integrert, så det er mulig, men altfor mange blir ikke integrert. La oss se litt på fakta:

Godt under halvparten av flyktninger er i jobb, og i enkelte innvandrergrupper er sysselsettingen så lav som at kun én av ti i yrkesfør alder er i arbeid. Flere innvandrergrupper er også kraftig overrepresentert i kriminalitetsstatistikken. Det at andregenerasjons innvandrere gjør det enda dårligere enn førstegenerasjons innvandrere, viser at integreringspolitikken ikke er vellykket.

Likevel forsvarer regjeringen både høye asylankomster og en historisk høy familiegjenforening. De har til og med sagt at uten denne innvandringen vil ikke hjulene i samfunnet gå rundt. Samtidig viser både Brochmann-utvalgene og perspektivmeldingen at innvandring fra landgruppe 3 har et negativt nettobidrag til samfunnet. Det betyr at denne innvandringen ikke holder hjulene i gang, og at den trekker i motsatt retning.

Mitt spørsmål er derfor: Mener statsråden at asylinnvandring samlet sett bidrar positivt eller negativt til sysselsetting og til samfunnets nettobidrag?

**Statsråd Kjersti Stenseng [11:02:52]:** Jeg tror kanskje hovedforskjellen på representanten og Arbeiderparti-regjeringen er at vi er opptatt av å stille opp for folk og å ta vår del av ansvaret for å ta imot folk som kommer til landet vårt av ulike årsaker. Veldig ofte skyldes det flukt fra krig og andre situasjoner. Vi er helt tydelige på at vi skal stille opp for folk, men at vi også skal stille krav til folk.

Jeg har sagt det fra denne talerstolen tidligere og kan gjerne gjenta det: Jeg mener at vi må gjøre mer for å lykkes bedre i integreringspolitikken. Det går an å si begge deler samtidig: Vi har lyktes på mange områder, men også mislyktes på en del områder. Når så mange fra enkelte landgrupper står utenfor arbeidslivet i dag, som vi kan se av statistikken – spesielt kvinnene, der det er nede på 35 pst. – er det åpenbart at vi ikke har gjort nok for å lykkes i integreringspolitikken. Det må flere partier ta ansvar for, for det har skjedd over mange år.

Det er nettopp derfor jeg er opptatt av at vi må prate høyt om utfordringene. Jeg vil at folk som kommer til Norge, skal lære seg språket, komme seg i jobb, forsørge seg selv og være gode innbyggere på lik linje med alle andre. Jeg har til gode å møte folk som ikke har lyst til det.

Derfor har jeg foreslått en rekke tiltak for å sørge for at integreringspolitikken vår blir bedre, og at vi lykkes bedre de fem første årene, når innvandrere og flyktninger som kommer til Norge, blir bosatt, slik at de lærer seg språket raskere og kommer raskere ut i jobb. Det er en dårlig start på et nytt liv i Norge hvis en ikke blir en del av fellesskapene, og hvis en ikke kommer seg inn på arbeidsmarkedet og får mulighet til å delta. Nettopp derfor ønsker jeg en sterkere arbeidsplikt, sterkere arbeidsinsentiver, men ikke minst også at flere lærer seg språket raskere.

**Erlend Wiborg (FrP) [11:04:46]:** En av utfordringene er at regjeringen fører en politikk som passiviserer mennesker, i stedet for å stille krav. Det vises tydelig når det gjelder stønadene en velger å gi nyankomne, som i Norge er over dobbelt så høye som i Danmark. De er også dobbelt så høye som det fattige nordmenn mottar. Nye tall fra Nav viser at antallet uføretrygdede med innvandrerbakgrunn har økt med 82 pst. det siste tiåret. Det er ikke bare et trygdetall – det er også et svært presist integreringstall. Utviklingen skjer samtidig som Norge bruker flere titalls milliarder kroner på integrering og arbeidsmarkedstiltak, langt mer enn f.eks. Danmark.

Mitt spørsmål blir derfor: Mener statsråden at denne utviklingen skyldes en for naiv innvandringspolitikk, eller mener hun at en vekst i antallet uføretrygdede på 82 pst. blant innvandrere er et akseptabelt resultat av regjeringens politikk?

**Statsråd Kjersti Stenseng [11:05:45]:** Jeg er bekymret over de store økningene i folketrygdens utgifter, og jeg er spesielt bekymret over at for mange går på ulike ytelser, helserelaterte ytelser, og at for få kommer seg i jobb. Det gjelder både norske innbyggere og innvandrere og flyktninger. Vi ser at tallene er høyere blant innvandrere, spesielt blant flyktninger, der ca. 50 pst. ikke deltar i arbeidslivet. Det er også derfor jeg er opptatt av at vi må endre det som ikke fungerer godt nok, at vi gjør nødvendige innstramminger, at vi styrker arbeidsinsentivene, og at vi bruker ressurser på å sørge for at folk har muligheten til å lykkes når de kommer til landet vårt. Jeg har ikke sett så mange forslag fra Fremskrittspartiet som forsterker integreringspolitikken vår. Jeg har derimot sett forslag som gjør det motsatte, f.eks. å kutte i språkopplæringen. Det fører til mer fattigdom og mer utenforskap. Arbeiderpartiet er opptatt av å gjøre begge deler. Det er nettopp derfor jeg har foreslått mye som jeg mener gjør det mulig å lykkes bedre i integreringspolitikken.

**Erlend Wiborg (FrP) [11:06:48]:** Det er ingen innstramming å gi nyankomne flyktninger dobbelt så høye ytelser som det fattige nordmenn får.

Statsråden har tidligere bekreftet at personer som oppholder seg ulovlig i Norge, ikke skal ha rett på andre ytelser enn akutt helsehjelp. Likevel ser vi at hennes eget parti lokalt bryter med dette ved å tilby ytelser som gratis bolig og tannbehandling til personer som oppholder seg ulovlig i Norge, og som i utgangspunktet har en plikt til å forlate landet. Tannbehandling, som andre nordmenn må betale for, får altså personer som oppholder seg illegalt i Norge, gratis. Det er da ikke ytelser de har krav på, og som finansieres av fellesskapet.

Mitt spørsmål blir: Vil statsråden nå ta ansvar og sørge for at hennes egne partifeller slutter å gi slike ytelser, som bidrar til å oppmuntre til ulovlig opphold i Norge?

**Statsråd Kjersti Stenseng [11:07:48]:** Jeg er ikke helt sikker på hvilken kommune og hva representanten refererer til, men det jeg kan svare på det, er at jeg er opptatt av at folk som oppholder seg ulovlig i Norge, skal ut. Vi har en mulighet til å gi nødhjelp til dem som trenger det, men utover det forventer jeg at alle følger våre lover og regler og sørger for at folk som oppholder seg ulovlig i Norge, først og fremst skal ut av landet.

**Alf Erik Andersen (FrP) [11:08:30]:** Siden 2021 har denne regjeringen gjennom Nav utbetalt over 55 mrd. norske kroner til mennesker utenfor Norge. Rekordhøye summer til bl.a. barnetrygd og sykepenger sendes rett ut av landet, og nesten alt går til utenlandske statsborgere. Fremskrittspartiet ser med bekymring på at Norge framstår som hele Europas trygdekontor, samtidig som vi må spare på kjerneoppgaver som skole, helse og eldreomsorg her hjemme. Hva mener statsråden og regjeringen om at rekordstore summer av skattebetalernes penger går ut av Norge på denne måten?

**Statsråd Kjersti Stenseng [11:09:11]:** Jeg vil starte med å si at det ikke er noe feil i at opparbeidede rettigheter til f.eks. sykepenger betales til noen som er i utlandet. Det er slik at det er en del rettigheter som følger med medlemskapet i folketrygden. Hvis du jobber i Norge og er medlem av ordningen, kan du ha rett til sykepenger selv om du oppholder deg i et annet land. Vi er en del av EØS. Det betyr at også arbeidstakere som oppholder seg i andre land, kan beholde sine rettigheter som er opparbeidet i Norge. Det jeg er opptatt av, er å sørge for at sykepenger eller andre ytelser en får, utbetales i henhold til det en har rett til og krav på, og at det

ikke utbetales penger som en ikke rettmessig har krav på.

**Alf Erik Andersen (FrP) [11:10:05]:** Utbetaling av barnetrygd til utenlandske statsborgere i utlandet har mer enn doblet seg under denne regjeringen, og i mange tilfeller betaler norske skattebetalere barnetrygd til barn som aldri har satt sine føtter i Norge. Samtidig ser vi at sykepengeutbetalinger til utlandet har steget med flere hundre millioner kroner under denne regjeringen. Til sammen er økningen for disse to ytelsene på over en halv milliard. For Fremskrittspartiet er det sentralt og viktig at trygdeutbetalingene primært går til personer som bor og oppholder seg i Norge. Vi ser også at det er leger som sitter i hjemlandet der de bor, og skriver sykmeldinger til norske Nav-kontor. Da er det fristende å spørre statsråden om dette er noe dagens regjering bare har tenkt å sitte og se på, eller om regjeringen har tenkt å gjøre noen tiltak.

**Statsråd Kjersti Stenseng [11:11:04]:** Som jeg sa i stad, er jeg først og fremst opptatt av at når en får utbetalt sykepenger eller andre ytelser, er det fordi en har rett til og krav på det. Når det gjelder sykepenger: Det er Nav som vurderer vilkårene for om rett til sykepenger foreligger, og som fatter vedtak i sykepengesaker. Det er også slik at sykmeldinger fra leger i andre land utgjør en svært liten del av det totale antallet sykmeldinger Nav behandler hvert år.

Det er forståelig at personer som jobber i et annet land enn det de kommer fra, kanskje vil beholde legen sin i hjemlandet, der de er trygge på både språket og kulturen. Veldig mange av oss er glad i fastlegen vår her også, og har lyst til å beholde ham eller henne. Det er arbeidsgiverne som sitter nærmest, og det viktigste er at hvis det er mistanke om at det utbetales sykepenger som vedkommende ikke har krav på, må det varsles til arbeids- og velferdsetaten. Jeg er opptatt av at systemet vårt skal følge lover og regler, og at folk skal få de pengene de har krav på.

**Presidenten [11:12:09]:** Vi går videre til neste hovedspørsmål.

**Marian Hussein (SV) [11:12:23]:** I går kunne vi lese om «Maria» i Aftenposten. «Maria» har barn og er bostedsløs. Hun har en jobb og utdanning, men selv om hun følger arbeidslinjen, inngår hennes familie i en statistikk som er uverdig for velferdsstaten Norge.

I går lanserte Kirkens Bymisjon en rapport som viser at «Maria» og hennes datter ikke er alene. Den viser at det har vært en tredobling av bostedsløse familier de siste årene. 666 familier trengte bistand til midlertidig bosted, det var en dobling i byer som Bergen og Oslo, og det er nå over 1 000 norske barn som ikke har et sted de kan kalle et hjem. Vi vet at mange blir stresset og ensomme og får dårligere fysisk og psykisk helse av ikke å ha et sted å bo. Kirkens Bymisjon peker på politisk svikt når det gjelder boligsosiale spørsmål. I samtaler med arbeidstakerorganisasjoner i Nav får jeg stadig vekk høre at det boligsosiale arbeidet mangler og er viktig.

Statsrådens kollega og etterfølger som kommunal- og distriktsminister avviste en boligsosial strategi fra regjeringen da en sak om det ble behandlet i Stortinget. Han viste til bostøtte og økte rammer til Husbanken, tiltak som regjeringen først har gått med på etter forhandlingsrunder med oss i SV.

Mitt spørsmål er: Hvilke sosiale tiltak ser statsråden for seg å innføre på sitt felt for å redusere antall bostedsløse familier i Norge, og også for å følge opp sosialtjenesteloven, som sier tydelig at man skal løse dette?

**Statsråd Kjersti Stenseng [11:14:28]:** Jeg er også bekymret, spesielt for barn som ikke har et trygt og permanent hjem å bo i. Vi vet at det er veldig avgjørende for en trygg oppvekst for ungene at de har et godt bosted.

Det er nok mer nærliggende at min kollega som sitter i salen her nå, kommunal- og distriktsministeren, kan svare på en del av dette. Jeg forventer ikke at han skal gjøre det akkurat nå, men jeg vet at han jobber for å følge opp flere av de tiltakene som handler om boligsituasjonen, spesielt for dem som står langt unna boligmarkedet. Vi ser ikke minst nå at etter at nær 100 000 ukrainere er bosatt i norske kommuner de siste årene, fortrenger det også kommunale boliger for en del av de sårbare gruppene. Kommunalministeren har ansvaret for å følge opp boligpolitikken, og det vet jeg at han gjør på en god måte, ikke minst når det gjelder å bygge flere boliger, og at vi også klarer å få flere kommunale boliger tilgjengelig.

Det jeg er opptatt av som arbeidsminister, er at vi sørger for at folk som står i en slik situasjon, får den nødvendige oppfølgingen og den hjelpen fra kommunen som skal til, slik at ingen unger skal måtte være bostedsløse. Da handler det om å gi trygghet for den inntektssikringen og den hjelpen som er nødvendig i den kommunen man bor i, for at barn skal ha et trygt sted å bo. Jeg deler den bekymringen, og vi må gjøre mer for å sørge for at de ungene og de familiene som ikke har en god bolig nå, får det.

Lise Selnes hadde her overtatt presidentplassen.

**Marian Hussein (SV) [11:16:07]:** Jeg hørte ikke et svar – for statsråden har ansvar for at sosialtjenesteloven følges, og at kommunene og staten samarbeider om boligsosiale tiltak for disse gruppene.

Samtidig har Frelsesarmeen i sitt fattigdomsbarometer lagt fram nye tall som burde få alle varsellamper til å blinke for regjeringen, for de viser at presset på familier øker kraftig, og at rundt 200 000 husholdninger med barn sliter med å få kjøpt mat. Vi vet også at Fafos rapport viste at to tredjedeler av dem som står i matkø i Norge, er folk som allerede mottar ytelser. Hvilke konkrete tiltak har Arbeiderparti-regjeringen for å styrke velferden og redusere fattigdommen i Norge, slik at de som har minst, ikke må betale for festen enda en gang?

**Statsråd Kjersti Stenseng [11:17:11]:** Ja, sosialtjenesteloven er tydelig på kommunenes ansvar for å følge opp bl.a. dem som ikke har en forsvarlig bolig. I perioden fra da presiseringen der ble innført i 2023, vet vi også at kommunene har hatt en stor jobb med å bosette ukrainske flyktninger og selv har uttrykt at det har vært vanskelig å følge opp. Derfor har Kirkens Bymisjon foreslått en del konkrete tiltak rundt tydeligere veiledning og informasjon om sosialtjenesteloven, som kommunalministeren har ansvaret for, men som jeg, som en del av regjeringen, er opptatt av at vi skal gjennomføre.

Det viktigste vi kan gjøre, er å sørge for at folk har en trygg inntekt. Det å ha et arbeid og en arbeidsinntekt er den sikreste veien ut av fattigdom. Derfor er jeg opptatt av at vi gjennom vårt velferdssystem har forsvarlig inntektssikring til folk som trenger det.

**Marian Hussein (SV) [11:18:18]:** Forskjellene i Norge øker. Ulikhetene i Norge er større enn de har vært på hundre år. Det har negative konsekvenser for folks livskvalitet, for tillit og samhold i samfunnet og for produktiviteten i næringslivet. Store forskjeller gir noen grupper langt mer makt enn andre, og det gjør at en vanlig jobb ikke strekker til, slik «Maria» opplever, for å kjøpe seg bolig i byene. Store forskjeller gjør det også vanskeligere å bekjempe fattigdom. Derfor bør det være et politisk mål å redusere forskjellene her i landet.

Jeg fant ikke et eneste ord om å redusere fattigdommen i Regjeringens plan for Norge. Er statsråden enig i at det er et mål å redusere forskjellene i Norge? Tror statsråden i så fall at forskjellene vil øke eller minke på denne regjeringens vakt og i denne stortingsperioden?

**Statsråd Kjersti Stenseng [11:19:20]:** Regjeringens mål er tydelig: flere i arbeid, mindre forskjeller mellom folk og trygghet for alle, både for familier som står i en krevende økonomisk situasjon, og for dem som trenger mest at velferdsstaten stiller opp. Da må vi kombinere ansvarlig økonomisk styring med sterke universelle ordninger og målrettet støtte til dem som har minst.

Barnetrygden har økt – ikke minst i samarbeid med SV. Det vet vi er viktig. Vi har også redusert barnehageprisene, som er på et historisk lavt nivå. Vi har innført gratis SFO, og vi har en strømstøtteordning som vi vet er til god hjelp i tider med høye strømpriser. Alt det er universelle ordninger som jeg mener er veldig viktig for å bidra til å redusere forskjellene, og ikke minst er det gode, målrettede tiltak mot dem som trenger det mest.

I tillegg må vi forsterke arbeidet vårt med å sørge for at folk har en arbeidsinntekt å leve av. Det er den viktigste veien ut av en vanskelig økonomisk situasjon.

**Presidenten [11:19:46]:** Vi går til neste hovedspørsmål.

**Sofie Marhaug (R) [11:20:39]:** Spørsmålet er til klima- og miljøminister Bjelland Eriksen.

For noen uker siden var samrøret mellom FrP og lobbyorganisasjonen Offshore Norge komplett. Partiets leder, Sylvi Listhaug, holdt hovedtale på oljelobbyens årskonferanse, der hun tok til orde for å sette i gang 26. konsesjonsrunde. Hun pekte konkret på svært kontroversielle områder som hun vil ha inn i konsesjonsrunden – Nordland VI, altså Lofoten, Mørebankene og Skagerrak. Disse områdene har til felles at det er ekstremt konfliktfylte områder, med tanke på både fiskeriressurser og sårbar natur. Særlig det siste er på klima- og miljøministerens bord.

Alle budsjettpartnerne til Arbeiderpartiet, inkludert Senterpartiet, har på ulike måter slått fast at de er imot å åpne Lofoten, Vesterålen og Senja samt Mørebankene for leting og utvinning. Fra Rødts side kan jeg si at det er en klar forventning om at det føres en annen klima- og miljøpolitikk av Arbeiderpartiet enn av FrP. Samtidig har disse to partiene gjort felles sak om å legge fram og behandle en petroleumsmelding. Det bekymrer Rødt, ikke minst i lys av de uttalelsene som har kommet fra FrPs side.

Så mitt spørsmål til statsråden er om Arbeiderpartiet kan forsikre om at de vil verne Lofoten, Vesterålen og Senja, Mørebankene og Skagerrak når Stortinget skal behandle denne petroleumsmeldingen, ikke minst på grunn av de hensynene klima- og miljøministeren bør være opptatt av, som handler om fiskeri og miljø.

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [11:22:33]:** Petroleumspolitikken er ikke på mitt område, den er på energiministerens. Men det er helt åpenbart at representanten kan ha andre forventninger til Arbeiderpartiet enn til Fremskrittspartiet når det gjelder hvordan man jobber med å sikre energisikkerhet og å være med på å sikre klimaomstilling, og i tillegg at miljøhensyn blir tatt på alvor på en god måte. Det synes jeg vi har demonstrert ved mange anledninger. Jeg synes vi fikk en god illustrasjon på det tidligere i spørretimen, knyttet til hvordan Fremskrittspartiet i utgangspunktet ikke

peker på klimatiltak man er for, men også gjennom f.eks. Arbeiderpartiets arbeid med den forrige forvaltningsplanen. Der fant vi en god balanse mellom det å gi langsiktig og forutsigbar tilgang til arealer – som situasjonen i Midtøsten nå eksemplifiserer at om mulig er enda viktigere for Europas energisikkerhet enn tidligere – og samtidig sørge for at vi tar gode miljøhensyn.

Jeg er helt sikker på at det i tillegg kommer til å være inngangen til Arbeiderpartiets arbeid med en petroleumsmelding. Vi har hatt et avklart forhold knyttet til områdene i Lofoten, Vesterålen og Senja lenge, og vi kommer til å være opptatt av å sørge for å ha en balansert petroleumsmelding som sørger for at vi kan utvikle, ikke avvikle, samtidig som vi setter kloke og gode rammer som sikrer at vi både tar klimahensyn og miljøhensyn på en god måte, og er med og sørger for å legge til rette for en langsiktig omstilling av dette.

**Sofie Marhaug (R) [11:24:17]:** Petroleumspolitikken kan ikke være helt løsrevet fra klima- og miljøpolitikken. Derfor er det bekymringsverdig at Arbeiderpartiet går sammen med FrP i petroleumspolitikken. Jeg vil peke på at Mørebankene er Norges fødestue for sild. Utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja gyter verdens siste store torskestamme. De økologiske konsekvensene av å åpne sånne områder vil være enorme, og det vil da eventuelt skje på klima- og miljøministerens vakt. Da Norges vassdrags- og energidirektorat pekte på områder for havvind, steilet både Fiskeridirektoratet og Miljødirektoratet, altså ministerens eget direktorat, mot plassering i Skagerrak, av gode grunner. Rødt mener det verken bør bygges havvind eller åpnes for petroleum der.

Mitt spørsmål er: Kan statsråden garantere at han ikke vil tillate at disse områdene, disse naturverdiene, blir satt på spill på hans vakt?

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [11:25:17]:** Jeg er opptatt av å ivareta miljøverdier langs hele Norges kyst og på land i tillegg, på en god og forutsigbar måte. Det opplever jeg at vi har et veldig godt samarbeid om fra Klima- og miljødepartementets og Energidepartementets side. Vi ønsker den diskusjonen velkommen med alle partier på Stortinget som ønsker å være med på den.

Jeg er ikke helt enig i beskrivelsen av at Arbeiderpartiet går sammen med FrP i petroleumspolitikken. De siste som gjorde det, var vel Rødt, da man fant sammen for å skape uforutsigbarhet knyttet til investeringene og oppgraderingene på Melkøya, et av de viktigste klima-, nærings- og energiprosjektene vi har i Norge framover. Vi er opptatt av langsiktige, forutsigbare linjer og rammebetingelser for næringen, knyttet til både hvilke vedtak man skal kunne stole på fra staten, og også selvfølgelig hvilke miljømessige rammer som skal gjelde, sånn at vi klarer å balansere hensyn til næring og miljø på en klok og forutsigbar måte.

**Sofie Marhaug (R) [11:26:17]:** Miljøministeren – som han også er – bør jo vite at Kraftløftet, som ble lansert sammen med elektrifiseringen av Melkøya, vil bli et av de største naturinngrepene i Finnmark noensinne.

Når det er sagt, har jo Arbeiderpartiet gått sammen med FrP helt konkret i energi- og miljøkomiteen om å legge fram en ny petroleumsmelding. I budsjettforhandlingene ble partiene enige om å sette ned en omstillingskommisjon. Det arbeidet skal – ifølge de samme budsjettpartnerne – se på utsiktene med lavere petroleumsaktivitet i tiden framover og diskutere knappe ressurser, som arbeidskraft, energi og natur. Dette mandatet er helt åpenbart relevant ikke bare for statsråden, men også for diskusjoner om 26. konsesjonsrunde og diskusjoner om leteaktivitet og petroleumsmeldingen. Likevel har man altså gått sammen med FrP.

Spørsmålet er: Vil denne meldingen komme før kommisjonens arbeid er lagt fram, og vil Miljødirektoratet og ministeren være involvert i det arbeidet på noen måte?

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [11:27:23]:** At det er veldig skummelt at vi skal legge fram en petroleumsmelding, stiller jeg meg litt undrende til. Den får energiministeren lov til å legge fram når han legger den fram, men gitt tiden vi er inne i akkurat nå – med betydningen Norge har for Europas energisikkerhet, og samtidig vissheten om at produksjonen kommer til å falle framover, at vi kommer til å trenge å skape nye bein å stå på – tror jeg det at vi har en grundig og helhetlig gjennomgang i Stortinget av den politikken, bare bidrar til å sikre at den står seg bedre.

Jeg er klar over at all utbygging av kraft og nett har miljømessige konsekvenser, men jeg må bare si at jeg er dønn uenig i Rødts tilnærming, som er å si nei til all kraft på land, nei til all kraft til havs. Det er ikke måten vi legger grunnlaget for at Norge skal nå sine klimamål på. Vi må prioritere bedre i naturpolitikken. Når vi prioriterer kraft og nett opp, må noe annet prioriteres ned, men løsningen på utfordringene våre er ikke å si nei til alt.

**Sofie Marhaug (R) [11:28:25]:** Vi sier ikke nei til alt, men det er riktig at vi sier nei til vindkraft. Det har vist seg å være ekstremt naturfiendtlig, og det er det ikke bare Rødt som mener, det har også vært kartlagt av forskere.

Statsråden svarte ikke på spørsmålet mitt, om denne kommisjonens arbeid vil komme før eller etter petroleumsmeldingen. For all del, det kan være lurt å ha en helhetlig tilnærming, men det vil jo ikke være en helhetlig tilnærming dersom den kommer før og uavhengig av et ganske stort arbeid – i hvert fall hvis vi skal tro bud-

sjettavtalen – som nettopp skal se på sammenhengen mellom klima, natur og arbeidsplasser. Likevel åpner man for en helt uavhengig behandling av petroleumsmeldingen.

Det grunnleggende spørsmålet står fortsatt: Er planen her potensielt å gå sammen med FrP og andre partier som ønsker å åpne opp sårbare områder, som Skagerrak, Mørebankene, Lofoten, Vesterålen og Senja, eller vil man avvente arbeidet til omstillingskommisjonen?

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [11:29:31]:** Igjen: Det er litt vanskelig for meg å svare på spørsmål om hvilken dato en annen statsråd har tenkt å legge fram en stortingsmelding. Det spørsmålet må nesten rettes til energiministeren.

Jeg mener fortsatt at timingen for – ganske snart, i hvert fall – å ha en helhetlig gjennomgang av petroleumspolitikken i Stortinget er ganske god, gitt situasjonen i Europa og de utfordringene vi står overfor knyttet til omstilling her hjemme. Jeg er sikker på at vi, uavhengig av behandlingen av den, også skal finne gode måter å bruke den kunnskapen omstillingskommisjonen skal gi oss, på.

Jeg synes representanten har en litt selektiv bruk av kunnskap fra Miljødirektoratet, som er vårt viktigste fagdirektorat for natur. I noen tilfeller blir det pekt på som veldig viktig, men når Miljødirektoratet sier det er rom for mye landbasert vindkraft i Norge uten at det trenger å gå hardt utover naturverdier, er f.eks. ikke det noe representanten trekker fram.

**Lars Haltbrekken (SV) [11:30:46]:** Vi hører en klima- og miljøminister som desperat prøver å frasi seg ansvaret for å ta vare på verdifulle og sårbare områder langs kysten av Norge, men la meg da stille statsråden spørsmål om en stortingsmelding han er ansvarlig for, nemlig forvaltningsplanen for våre havområder. Der setter man grenser for hvor oljevirksomheten skal få lov til å slippe til og ikke.

Vil statsråden sørge for at forvaltningsplanen for våre havområder legges fram før den bebudede petroleumsmeldingen, og vil statsråden garantere at regjeringen i den stortingsmeldingen fortsatt sørger for beskyttelse av Lofoten, Vesterålen, Senja, Mørebankene, Skagerrak og iskantsonen mot oljevirksomhet?

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [11:31:50]:** Jeg kan love at jeg er alt annet enn desperat. Det er fordi vi som regjering gjennom regjeringens plan for Norge har laget et veldig godt grunnlag for å klare å sikre at vi tar bedre i vare klima- og miljøverdier enn det vi har klart før. Se på hvilket tempo vi nå klarer å kutte norske utslipp i, se også på det betydelige arbeidet som er satt i gang for å være med og utvikle et annet system for å sette rammer for naturen vår – bl.a. med god hjelp fra SV i Stortinget i tillegg, for å få på plass noen viktige ordninger som gir god effekt. Jeg er overbevist om at det kommer til å bli veldig bra.

Forvaltningsplanene har et regelmessig system. De kommer vi tilbake med hvert fjerde år. Jeg mener at energiministeren og jeg har bevist før at vi klarer å lage gode, helhetlige rammer der vi både setter fornuftige begrensninger og tillater ønskelig aktivitet. Det er jeg overbevist om at vi skal klare å legge grunnlaget for i de neste forvaltningsplanene også.

**Presidenten [11:32:51]:** Den muntlige spørretimen er nå over.

## Sak nr. 2 [11:32:54]

*Ordinær spørretime*

**Presidenten [11:32:56]:** Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til spørsmålslisten i salappen.

Endringene var som følger:

Spørsmål 6, fra representanten Trygve Slagsvold Vedum til energiministeren, er trukket.

Spørsmål 7, fra representanten Sofie Marhaug til energiministeren, vil etter anmodning fra energiministeren flyttes og besvares før spørsmål 1.

Spørsmål 8, fra representanten Erling Sande til kommunal- og distriktsministeren, er trukket.

Spørsmål 10, fra representanten Tom Staahle til digitaliserings- og forvaltningsministeren, er trukket.

Spørsmål 16, fra representanten Mathias Willassen Hanssen til barne- og familieministeren, vil bli besvart av arbeids- og inkluderingsministeren på vegne av barne- og familieministeren, som er bortreist.

### Spørsmål 7

**Presidenten [11:33:13]:** Dette spørsmålet, fra representanten Sofie Marhaug til energiministeren, er etter anmodning fra energiministeren flyttet og besvares før spørsmål 1.

**Sofie Marhaug (R) [11:33:29]:** «Sveriges energiminister har truet EU med å gå ut av energiunionen på grunn av EUs nettpakke og stanse alle nye kraftkabler. I Norge fortsetter derimot konsesjonsbehandlingen av nye Danmarks-kabler, mens statsråd Aasland anmoder EU om å endre pakken.

Vil statsråden sette makt bak kravene og trekke Norge ut av EUs energiunion hvis nettpakken vedtas?»

**Statsråd Terje Aasland [11:34:00]:** La meg først si at jeg ikke har registrert at Sveriges energiminister truer med å gå ut av energiunionen. EUs energiunion er først og fremst en samlebetegnelse på EUs energilovgivning og energipolitikk. Det stemmer imidlertid at den svenske energiministeren, Ebba Busch, har vært kritisk til deler av forslaget i Kommisjonens nettpakke. Hun sa vel noe sånt som at den flinke piken er i ferd med å bli slem – eller noe i den retningen. Det var på EUs energiministermøte 16. mars, der hun også viste til at det måtte komme endringer i regelverket, for hvis ikke ville Sverige vurdere sin rolle i energiunionen. Det er ikke det samme som å melde seg ut.

Når det er sagt, deler jeg helt opplagt den svenske energiministerens bekymringer. Jeg kan også i så fall bli litt slem med tanke på det. Det dreier seg særlig om ordlyden i artikkel 19 i forslaget til revidering av TEN-E, som handler om bruk av flaskehalsinntekter, altså inntektene som oppstår når det handles med kraft mellom land eller budområder med forskjellig pris. Ifølge forslaget skal en andel av flaskehalsinntektene settes av til investeringer i prosjekter av felleseuropeisk interesse. Dette forslaget vil særlig ramme land med mye kraftutveksling med land som har etablert ulike budområder nasjonalt.

Jeg har sagt at dette forslaget er veldig uklokt, og det mener jeg. Sverige er et av få EU-land som har etablert budområder. Nettopp derfor har Sverige spesielt store flaskehalsinntekter, og nettopp derfor vil Sverige bli spesielt hardt rammet av forslaget.

Norge har i dag fem budområder, og problemstillingen er helt relevant også for oss. Det er derfor viktig for meg å være tydelig på hva jeg mener om forslaget, og at jeg mener at flaskehalsinntektene fortsatt, som i dag, skal brukes til å redusere nettleie. EU-reglene som gjelder i dag, også de som er en del av EØS-avtalen, regulerer bruken av flaskehalsinntektene. Ifølge elektrisitetsforordningen skal inntektene primært brukes til å opprettholde eller øke utvekslingskapasiteten mellom budområder, men de kan også benyttes til tariffreduksjon, som Norge gjør. At Norges andel av flaskehalsinntektene på denne måten kommer norske forbrukere og norsk næringsliv til gode, er viktig for legitimiteten til kraftmarkedet.

Nå er det heldigvis slik at EU-systemet evner å justere forslag underveis i lovgivningsprosessen, noe jeg virkelig håper de gjør i dette tilfellet. Det virker som om Kommisjonen nå har en god dialog med Sverige, og at det vil kunne komme betydelige justeringer i ordlyden for akkurat disse reglene.

Vi kommer til å følge denne saken tett og hele veien si klart fra hva Norge mener om de forslagene som er fremmet.

**Sofie Marhaug (R) [11:36:49]:** Jeg takker for svaret. Jeg tror at når Sverige sier at de vurderer sin stilling i energiunionen, oppfattes det veldig klart som en trussel – men jeg lar det ligge.

Jeg vil heller ta tak i nettopp artikkel 19 og revideringen av TEN-E-forordningen eller -regelverket – energiinfrastrukturforordningen, som det gjerne oversettes til på norsk. Det er klart at det er mulig at EU kan endre ting, det har vært snakk om unntak og slikt, men Norges erfaring, ikke minst fra hele diskusjonen om toll på ferrolegeringer, er at det ikke er så lett for Norge å få slike unntak. Den gode nyheten er at denne forordningen ennå ikke er en del av EØS-avtalen. Den er aldri blitt tatt inn i EØS-avtalen, og sånn bør det forbli. Derfor forundrer det meg at ikke Energidepartementet allerede helt fra starten av har argumentert for at det ikke er EØS-relevant.

**Statsråd Terje Aasland [11:37:53]:** Den vurderingen vil vi gjøre etter at endelig forslag foreligger. Jeg tror vi deler oppfatningen om at når det gjelder ukloke beslutninger i EU som påvirker kraftsystemene til de enkelte land negativt, eller på en måte river opp noe av det som er fundamentet, er det viktig at vi er tydelige overfor EU. Det har vi vært. Jeg har sendt et brev til Kommisjonen, til flere europeiske land og til sentrale personer i EU-parlamentet, nettopp for å understreke at det er flere elementer i det forslaget som foreligger fra Kommisjonen, som Norge ikke stiller seg bak. Det gjelder flaskehalsinntekter, som vi nå har diskutert, det handler om at infrastrukturplanlegging ikke bør sentraliseres, og det handler om konsesjonsprosessene og hvor effektive de skal være med hensyn til at vi får tilstrekkelig opplyst og behandlet de ulike spørsmålene som ligger i konsesjonsprosessene.

**Sofie Marhaug (R) [11:38:52]:** Det er flere ting enn bare den ene forordningen vi har diskutert, som er problematisk. Det er helt riktig at den sentraliseringen som ministeren peker på her, er et direkte brudd med et av de såkalt ufravikelige kravene Arbeiderpartiet stilte for å si ja til EUs tredje energimarkedspakke, altså at det å bygge utenlandskabler skal være en suveren beslutning fattet av norske myndigheter. Nettpakken åpner jo for at ACER kan initiere bygging av utenlandskabler. Det er dypt problematisk.

Da jeg debatterte dette i helgen med lederen av energi- og miljøkomiteen, og statsrådens kollega, Mani Hussaini, sa han noe som jeg vil utfordre statsråden på. Han sa: Vi er ikke redd for å bruke reservasjonsretten, og dette er det helt uaktuelt å innføre. Igjen stiller jeg meg kritisk til at man ikke allerede har argumentert for at dette ikke er EØS-relevant. Men dersom vi blir tvunget, vil statsråden bruke reservasjonsretten?

**Statsråd Terje Aasland [11:39:58]:** Regjeringens hensikt er å sikre full nasjonal råderett over kraftressursene våre og også infrastrukturbyggingen, og det kommer til å stå høyt på vår agenda i tiden framover. Norge er vel et av landene i Europa som har blant de høyeste utvekslingskapasitetene som er. Jeg tror vi har 9 000 MW i utvekslingskapasitet med andre nordiske land eller med Tyskland, UK og Nederland. Så det å øke utvekslingskapasiteten fra norsk side er veldig lite hensiktsmessig og veldig lite ønskelig, og vi kommer til å gjøre det vi kan for å forhindre det.

**Presidenten [11:40:36]:** Vi går tilbake til spørsmål 1.

Spørsmål 1

**Kjersti Toppe (Sp) [11:40:52]:** «Avisa Verdens Gang har gått gjennom alvorlege hendingar og dødsfall knytte til fødslar i 2023 og 2024 og sett på 5 440 avviksmeldingar. Berre 54 av 205 alvorlege saker vart melde til Helsetilsynet. I 2024 vart berre 33 pst. av dødsfall der det vart skrive avvik, varsla til Helsetilsynet, og 77 pst. av saker med betydeleg skade på pasienten vart ikkje varsla. Dette er ein uhaldbar situasjon som kan få alvorlege følgjer.

Kva vil statsråden gjere for å styrke pasienttryggleiken og sikre ein forsvarleg meldepraksis?»

**Statsråd Jan Christian Vestre [11:41:41]:** Takk for et godt og viktig spørsmål.

Tallene representanten viser til, kan virke urovekkende, og jeg vil på ingen måte forsøke å bagatellisere alvoret. Samtidig er det viktig å understreke at avvikssystemene vi har i sykehusene, rommer langt flere typer hendelser enn de som er varslingspliktige til Helsetilsynet. Det er også viktig at det er slik, ellers er jeg bekymret for at vi ville fått for få varsler om uønskede hendelser. Varslingsplikten gjelder dødsfall eller svært alvorlig skade på pasient når hendelsen skjer i helsetjenesten og er uventet ut fra det en må kunne si er påregnelig risiko.

Sykehusene har i mange år jobbet for større åpenhet om uønskede hendelser og ikke minst for å melde med formål om å lære og forbedre rutinene sine. Det innebærer at også hendelser innenfor det vi kan si er påregnelig risiko, og hendelser som i ettertid viser seg å ikke være forebyggbare, inkluderes i avvikssystemene. Begrepet «betydelig skade» i kodeverket NOKUP samsvarer heller ikke fullt ut med «svært alvorlig skade» i det som ligger i varselordningen.

Når det er sagt, er det en veldig relevant og viktig problemstilling representanten Toppe tar opp, for vi har erfaring med at hendelser som burde ha vært varslet, ikke blir det.

Vi må gjøre det vi kan for å lære av uønskede hendelser, for å forebygge pasientskader. Det er bakgrunnen for at jeg har endret varselordningen til en ny meldeordning med sterkere vekt på nettopp læring og forbedring. Jeg har også gitt Folkehelseinstituttet i oppdrag å etablere et kvalitetsforbedringsprosjekt for bedre læring av meldinger i sykehusenes avvikssystemer og for å få på plass et eventuelt nasjonalt register. Hensikten med dette er å bidra til at når den samme hendelsen skjer gjentatte ganger, enten på det samme sykehuset eller på tvers av sykehus, må det gå en alarmklokke, og vi må ha systemer for å følge opp, slik at det kan settes inn adekvate tiltak for å hindre at disse uønskede hendelsene gjentar seg. Det er et ansvar for myndighetene å ha nasjonal oversikt over uønskede hendelser. Derfor er jeg veldig opptatt av at det arbeidet jeg satte i gang med i fjor, nå følges opp.

Så spør representanten Toppe hvordan jeg vil sikre forsvarlig meldepraksis. Rammeverk for bedre pasientsikkerhet ble lansert i Nasjonal helse- og samhandlingsplan. Der framheves trygg meldekultur og mer læring og forbedring som essensielt for å forebygge og redusere pasientskader. Dette arbeider vi nå etter. Målet er at Norge fortsatt skal være blant OECDs beste land på pasientsikkerhet.

**Kjersti Toppe (Sp) [11:44:49]:** Eg trur nok eg er meir uroleg enn statsråden over at vi har ein meldepraksis i tenestene som ikkje følgjer opp det lovpålagde ansvaret, for eg kan ikkje forstå at dødsfall i fødselsomsorga ikkje er ei svært alvorleg hending som må varslast til Helsetilsynet. Når det i 2024 berre vart varsla vidare ved ein tredjedel av dei dødsfalla der det vart skrive avvik, kan eg ikkje forstå at det er grunn til å tenkja at dette er innanfor.

No sa statsråden at han har endra meldeordninga – det var vel strengt tatt Stortinget som endra ho – men akkurat kvar ein skal varsla, er det inga endring i. Det skal gå til statsforvaltaren i staden for til Helsetilsynet. Så kva gjer statsråden for å sikra ein betre meldepraksis i tenestene?

**Statsråd Jan Christian Vestre [11:45:52]:** Det er helt riktig at det var Stortinget som vedtok den endringen, og det var etter forslag fra denne regjeringen, da også Senterpartiet satt i regjeringen, så vi har et felles engasjement for denne saken.

Det er veldig viktig at både ledere og helsepersonell er bevisst på de rettighetene og pliktene som følger med arbeidet, og det er tydelig i lovverket hvilke hendelser som skal varsles til Helsetilsynet. Det er også veldig viktig at det skjer. Det er viktigere å varsle en gang for mye enn en gang for lite. Når det er saker som gjelder f.eks. dødsfall, eller det er saker som gjelder svært alvorlig ska-

de på pasient, og dette kan være uventet ut fra det som til enhver tid er en påregnelig risiko i sykehusene våre, skal det meldes. At det faktisk skjer, må det være rutiner for på sykehusene, og vi kommer selvfølgelig i vår dialog med de regionale helseforetakene til å følge opp at en påser at det er rutiner for dette.

**Kjersti Toppe (Sp) [11:46:56]:** Ja – for den kartlegginga som VG har gjort, er jo i nær fortid, altså i 2023 og 2024, òg etter at Nasjonal helse- og samhandlingsplan vart fremja. Eg etterspør kva statsråden vil gjera etter denne nyheita. Vil statsråden i sin styringsdialog med helseføretaka generelt sjå på korleis praksisen er, og korleis han kan forbetrast? Og vil han føreta seg noko spesielt når det gjeld fødselsomsorga, som er det som er vorte kartlagt i VG?

Grunnen til at eg meiner dette er så ekstremt viktig, er at om det ikkje vert meldt, kan ein heller ikkje læra av feil, og feil kan skje om igjen, så det er grunnleggjande viktig i helsetenesta vår at det fungerer etter intensjonen, og etter det lovene tilseier.

**Statsråd Jan Christian Vestre [11:47:59]:** Det siste representanten sier, er jeg helt enig i. Som jeg sa i forrige innlegg, er det avgjørende at sykehusene har gode rutiner, men også god kultur, at det er trygt å varsle, og at en vet hvilke rettigheter og plikter en har. Regelverket er tydelig på dette området.

Det er også viktig å huske at det nå er satt i gang en rekke tiltak som skal ha positiv effekt. Det at vi fra sommeren av får en helt ny meldeordning, tror jeg vil bidra positivt. Folkehelseinstituttet jobber nå også med et nytt nasjonalt register der vi kan fange opp avvik og hendelser som gjentas flere ganger, nettopp, som representanten sier, med sikte på læring og med sikte på å sette i gang systematiske tiltak for bedre å lukke avvik, som gjør at den samme feilen ikke skal skje om igjen. Alt dette er viktig. Jeg kommer selvfølgelig til å følge med på at disse tiltakene har effekt, og det tror jeg de kommer til å ha.

Spørsmål 2

**Kristian August Eilertsen (FrP) [11:49:05]:** «Foreløpige KOSTRA-tall viser at det i 2025 var om lag like mange disponible sykehjemsplasser som i 2024. Til tross for at det stadig blir flere eldre innbyggere i Norge, er det omtrent like mange sykehjemsplasser i dag som for ti år siden. Spriket mellom de fine ordene i statsbudsjettet for 2026 og realitetene rundt om i landet er stort når regjeringen skriver at den 'vil fortsette satsing på både flere og nyere heldøgns omsorgsplasser, som sykehjem og omsorgsboliger'.

Styrer regjeringen mot en krise i eldreomsorgen?»

**Statsråd Jan Christian Vestre [11:49:42]:** La meg få svare konkret på det siste spørsmålet først – og takk også for hele spørsmålet. Svaret på det siste spørsmålet er: Nei, regjeringen styrer ikke mot en krise i eldreomsorgen, snarere tvert imot. Vi har lagt fram et eldreløft, og vi samarbeider godt med norske kommuner, KS, eldreorganisasjoner og Husbanken for å forsterke de tiltakene som vi vet virker, og også for å identifisere, foreslå og gjennomføre nye tiltak.

Jeg er opptatt av at eldre i hele landet skal få trygge og gode helse- og omsorgstjenester. De foreløpige KOSTRA-tallene for 2025 må tolkes med varsomhet. Vi vet bl.a. at antall disponible sykehjemsplasser alene ikke gir et fullstendig bilde av kommunenes samlede kapasitet, bl.a. fordi heldøgns omsorg, som også er en fullverdig omsorgsform, også gis i ulike boformer og med ulike tjenestemodeller. Så her er det viktig at vi ser på det samlede tilbudet i kommunene våre.

Den demografiske utviklingen vi har framfor oss, krever god planlegging, tilstrekkelig kapasitet og rekruttering i kommunene. Dette er noe regjeringen jobber sammen med norske kommuner om hele tiden. Vi mener det er viktig at vi har gode statlige virkemidler for å støtte kommunene og deres lovpålagte arbeid med å møte det økende behovet. Det vil være behov for flere sykehjemsplasser framover, men en god eldreomsorg handler om mer enn antall sykehjem og heldøgns omsorgsplasser. Vi ser f.eks. at utviklingen i retning av flere tilrettelagte boliger kan komme både de eldre og tjenesteytingen til gode, og når flere bor lenger hjemme, kan det også bidra til å redusere og utsette behov for en heldøgns omsorgsplass. Så er det den enkelte kommune som har ansvaret og er tettest på hvordan de kan levere gode omsorgstjenester til sin befolkning.

Regjeringens oppgave er å bistå med gode ordninger som gjør kommunene i stand til å gjøre sin jobb. Det gjør vi gjennom solide bevilgninger i budsjettet, men kanskje enda viktigere nå er det å forenkle regelverket for tilskuddene for å få opp søknadsinngangen. Jeg er bekymret når ikke hele tilskuddet brukes. Da er det en utfordring. I 2026 har vi innført flere forenklinger for at kommunene skal kunne bygge raskere, billigere og bedre. Blant annet reduserer vi bindingstiden for disponering av plassene fra 30 til 20 år, og differensiert sats knyttet til lokalt produksjonskjøkken er avviklet. Vi ser også nå på hvordan vi kan gi ytterligere dispensasjonsadgang innenfor nærmere angitte vilkår, og vi jobber sammen med KS og Husbanken for ytterligere forbedringer av ordningen, slik at det skal gå raskere.

Gode sykehjem krever også personell. Vi har fanget opp at enkelte kommuner kvier seg for å bygge, ikke på grunn av ressursene som kreves til selve bygget, men fordi de har utfordringer med å rekruttere og beholde hel-

sepersonell. Derfor er det avgjørende at vi sammen får på plass Helsepersonellplan 2040.

**Kristian August Eilertsen (FrP) [11:52:45]:** Siden statsråden sier at vi ikke bare må snakke om sykehjemsplasser, men også snakke om hjemmebaserte tjenester, vil jeg bore litt videre i akkurat det. De samme KOSTRA-tallene som jeg viste til, viser at andelen eldre over 80 år som bruker hjemmetjenester, også er synkende. I 2015 var det 33 pst. som brukte hjemmetjenester, men nå er andelen 25 pst. Fra Arbeiderpartiet i 2021 overtok makten, har reduksjonen vært på hele 13,3 pst. Det er jo en ønsket utvikling at stadig flere skal bo hjemme, men tallene viser tydelig at andelen eldre som bruker hjemmetjenester, blir stadig mindre, til tross for at det blir flere eldre dag for dag. Er statsråden enig med Fremskrittspartiet i at dette betyr at stadig flere eldre ikke får den hjelpen de har krav på?

**Statsråd Jan Christian Vestre [11:53:30]:** Det trenger ikke å være slik. Det er jo ikke et mål at flest mulig skal få vedtak om hjelp. De fleste mennesker ønsker å klare seg selv så lenge som mulig, og det mener jeg vi – som samfunn – også må legge til rette for. Det at vi f.eks. i årets statsbudsjett har fått på plass en ordning der eldre som ønsker det, kan oppgradere og tilpasse boligen sin til mer seniorvennlig standard – f.eks. samle funksjoner på ett plan, ta ut et badekar for å sette inn et dusjkabinett, som det er enklere å komme seg inn og ut av, få bedre belysning, bedre rekkverk – slik at det er mulig å bo hjemme lenger uten hjelp, er jo positivt. Mange vil bo hjemme så lenge som mulig. Så skal alle være trygge på at velferdssamfunnet stiller opp den dagen en trenger enten hjemmebaserte tjenester, en omsorgsbolig eller en sykehjemsplass. Da må vi sørge for at det bygges nok, det må være tilstrekkelig med fagfolk, og vi må også legge til rette for at det er et mangfold av seniorvennlige boliger som passer til ulike deler av omsorgstrappen.

**Kristian August Eilertsen (FrP) [11:54:34]:** Statsråden går ikke konkret inn på de tallene som jeg viser til, så la meg gi statsråden nok et tall han kan prøve å kommentere. KOSTRA-tallene viser at andelen eldre over 80 år på institusjonsopphold synker. Siden 2021 har reduksjonen vært på hele 18 pst. – 4,3 pst. bare det siste året. Tallenes tale synes å være klar: En stadig mindre andel eldre får hjemmetjenester, og en stadig mindre andel eldre får institusjonsopphold. Det betyr at stadig flere eldre overlates til seg selv, og de pårørende forventes å gjøre enda mer. Kan statsråden forklare hvordan regjeringens såkalte eldreløft henger sammen med denne bekymringsfulle utviklingen?

**Statsråd Jan Christian Vestre [11:55:18]:** Med fare for å misforstå representanten høres det nesten ut som at det er et mål at flest mulig skal ha behov for helsetjenester. Representanten vet jo godt at befolkningen blir stadig eldre, og vi blir stadig friskere, og det at veldig mange flere mennesker nå enn for en og to generasjoner siden har gode, friske, lykkelige leveår etter alderspensjon, er noe vi må feire som et framskritt for velferdsstaten. Det er altså ikke et mål at flest mulig skal ha hjemmebaserte tjenester. Det er ikke et mål at vi skal sette flest mulig eldre inn på et sykehjem eller inn på en institusjon. Målet må jo være at mennesker i vårt land kan leve et fritt, godt, sunt og friskt liv så lenge som mulig, og så skal velferdssamfunnet stille opp den dagen det er behov. Det at vi ser at stadig færre enn før får behov tidligere i alderdommen, er et uttrykk for at vi lever lenger enn det vi gjorde før, og er friskere. Det må vi feire som et framskritt – det er ikke et nederlag.

## Spørsmål 3

**Hilde Grande (FrP) [11:56:41]:** «Europa står overfor en situasjon der økonomisk vekst, innovasjonstakt og kapitaltilgang i økende grad reduseres sammenlignet med USA. Amerikansk økonomi preges av høy produktivitetsvekst, sterke teknologimiljøer og betydelig tilgang på risikokapital, mens europeiske økonomier i større grad hemmes av reguleringer, fragmenterte markeder og svakere investeringsvilje.

Hva mener statsråden er de viktigste årsakene til at Europa ser ut til å falle bak USA i økonomisk utvikling, og hvilke konkrete tiltak vil regjeringen ta?»

**Statsråd Jens Stoltenberg [11:57:42]:** Mario Draghi la i 2024 fram rapporten «The Future of European Competitiveness», som fikk stor oppmerksomhet for sin veldig klare advarsel om at Europa risikerer langvarig økonomisk stagnasjon uten kraftige reformer og store investeringer. Oppsummert besto tiltakene i

- økte investeringer
- å innføre felles europeisk finansiering og gjeld
- å styrke det indre markedet, bl.a. gjennom en kapitalmarkedsunion
- mer aktiv industripolitikk for å redusere avhengigheten av Kina
- å sikre billigere energi og et mer integrert energimarked
- å investere mer i innovasjon og teknologi
- å forenkle reguleringer
- å løse kompetansemangel i teknologisektoren
- raskere og mer effektive beslutningsprosesser i EU

Selv om mange av Draghi-rapportens forslag er rettet mot EU, reiser den grunnleggende spørsmål om kon-

kurransekraft og framtidig verdiskaping som også er relevante for Norge.

Samtidig står norsk økonomi sterkt, og det må vi ta vare på. Vi er et attraktivt land å investere i og drive næringsvirksomhet i. Vi ligger i verdenstoppen når det gjelder produktivitet. Den norske modellen, med samarbeid i arbeidslivet, bidrar til høy omstillingsevne og lav arbeidsledighet. En sterk og omfordelende velferdsstat bidrar til investeringer, trygghet og risikovilje. Vi har et høyt utdanningsnivå. Høy tillit og små forskjeller reduserer kostnader og gir forutsigbarhet for næringslivet.

Norske bedrifter investerer betydelig, særlig i digitalisering. Dette er et område der Norge ligger langt foran EU og nærmere USA, spesielt for investeringer i programvare og databaser. Vi er gode på å ta i bruk ny teknologi. Bedriftene ansetter, de tjener godt, og det etableres mange nye foretak.

Alt dette understreker at Norge er et attraktivt land for investeringer og næringsutvikling. Samtidig er regjeringen opptatt av å fremme vekstevnen i norsk økonomi. Det gjelder tiltak for å få flere i arbeid, som pensjonsreformen, omlegging av integreringsstønaden, avvikling av overgangsstønaden og forsøk for å få flere unge i arbeid.

Vi er også opptatt av forenkling. I forrige uke la vi fram forslag om å innføre obligatorisk e-faktura, og vi har tidoblet grensen for rapportering på øremerkede tilskudd i kommunene. Det er en omfattende satsing på digitale løsninger. Vi vrir innsatsen innenfor samferdsel mot tiltak der vi får mer nytte av pengene.

Dette er ulike tiltak som alle har til felles at de fremmer vekstevnen i norsk økonomi, og dermed bidrar til å svare på de utfordringene Draghi-rapporten reiser.

**Hilde Grande (FrP) [12:00:41]:** Jeg hører hva finansministeren sier, men jeg hører egentlig ikke at han svarer på spørsmålet mitt. Vi har en situasjon der økonomisk vekst, innovasjonstakt og kapitaltilgang i økende grad reduseres sammenlignet med USA. Her i Norge er altså tilgjengelig kapital halvert siden 2023. Vi har mange innovative firmaer som har store problemer med å greie å få tak i kapital, og de er tvunget til å reise ut av landet, for de finner ikke vekstkapitalen sin her.

Derfor spør jeg igjen: Hva vil finansministeren og regjeringen gjøre for at vi skal finne en bedre løsning, som gjør at bedriftene ønsker å etablere seg og være i Norge?

**Statsråd Jens Stoltenberg [12:01:43]:** Jeg vet ikke hva representanten mener med «tilgjengelig kapital», men det jeg vet, er at investeringene i Norge går opp. For å investere trenger man kapital, og det betyr at det er mer kapital tilgjengelig til å investere nå enn for få år siden. Investeringene øker spesielt på det området der USA har skilt seg fra resten av Europa, men ikke så mye fra Norge, og det er på de nye digitale løsningene, på databaser og den type teknologi. Der er det riktig at USA ligger langt foran EU og mesteparten av Europa, men de ligger ikke på samme måte foran Norge, som faktisk er ganske god til å investere i disse områdene. Det er god vekst i Norge, det er høy sysselsetting i Norge, det er god vekst i privat sektor i Norge. Det betyr ikke at alle private bedrifter går bra, men det betyr at det samlet sett er god vekst i privat sektor.

Så nevnte jeg i innlegget mitt at regjeringen gjennomfører veldig mange tiltak for ytterligere å fremme vekst. Det handler om forenkling av offentlig sektor, det handler om forenkling av kommunesektoren, og det handler om tilgang på mer arbeidskraft – alt fra ny integreringsstønad til forsøk med arbeidsfradrag for unge og andre tiltak.

**Hilde Grande (FrP) [12:02:45]:** Vi i Fremskrittspartiet er veldig glad i forenklingstiltak, så det ser vi veldig fram til. Det ønskes hjertelig velkommen.

Men hvorfor lykkes ikke Europa da med å bygge teknologigiganter på nivå med amerikanske selskaper? Og er statsråden enig i at overregulering er en av hovedårsakene til at Europa har svakere vekst? I så fall: Hvilke konkrete regler vil regjeringen fjerne?

**Statsråd Jens Stoltenberg [12:03:21]:** Jeg tror vi må skille mellom Europa – hvis representanten med det mener EU – og Norge, for Norge gjør det altså klart bedre enn EU når det gjelder f.eks. investeringer i ulike digitale løsninger. Investeringer i maskiner og realkapital har nesten ikke bidratt til de økte bedriftsinvesteringene, verken i USA, i EU eller i Norge. Der det er vekst, er på det digitale og ikke minst innenfor bruk av kunstig intelligens. Der er det altså slik at Norge ligger høyt, og vi ligger klart over EU.

Et forslag til hva EU kan gjøre, er selvfølgelig å lese Draghi-rapporten nøye og se på hvilke forslag der de vil følge opp. Det vi gjør fra vår side, er altså ikke bare å snakke om forenkling, men å gjennomføre forenkling. Det andre vi gjør, er å gjennomføre viktige reformer for å øke tilgangen på arbeidskraft, bl.a. reformer som Fremskrittspartiet har stemt mot, som pensjonsreformen, som nå bidrar vesentlig til at flere mennesker er i jobb, ikke minst flere eldre.

## Spørsmål 4

**Anne Kristine Linnestad (H) [12:04:30]:** «Arbeidene på nye Horten stasjon er i ferd med å avsluttes, men åpning og drift av den nye stasjonen avhenger av at det nye signalsystemet ERTMS er på plass.

Kan statsråden bekrefte at Horten stasjon vil åpne og settes i drift før jul 2026?»

**Statsråd Jon-Ivar Nygård [12:04:49]:** Bane NOR opplyser at utbyggingsprosjektene på Vestfoldbanen, herunder nye Horten stasjon, er i rute. Ifølge Bane NOR er fysiske installasjoner i hovedsak på plass, og testing med togkjøring på den nye vestfoldbanen går bra. Planen om å ferdigstille siste del av det nye dobbeltsporet mellom Drammen og Tønsberg i november i år ligger således fast.

For å kunne ta i bruk det nye dobbeltsporet må også det nye signalsystemet ERTMS være i drift. Planen er at det skal sammenfalle med ferdigstillelse, men Bane NOR opplyser om at det er en viss usikkerhet knyttet til innføringen av det nye signalsystemet. Det innebærer dermed at det også er en viss usikkerhet om Horten stasjon vil åpne og settes i drift før jul 2026.

**Anne Kristine Linnestad (H) [12:05:37]:** Svaret statsråden akkurat ga, sammenfaller heldigvis fullstendig med det transportkomiteen fikk da vi var på besøk til Vestfold i forrige uke. Det går veldig fort mot jul, og jeg skulle veldig gjerne visst når vi kan forvente å få et helt konkret svar på at ERTMS vil være på plass i tide. Det kan statsråden sikkert komme tilbake til ved en senere anledning.

For Vestfold-innbyggerne er toget det samme som T-banen er for Oslos innbyggere. Vi har i denne salen nettopp hatt oppe to forskjellige saker om tog som ikke stopper på stasjoner. Jeg lurer på om statsråden kan gi et godt svar på hvordan vi skal forsvare det når innbyggerne i Vestfold mener de får et dårligere tilbud etter en investering i milliardklassen på Vestfoldbanen på tvers av eget fylke, som er så lite i areal at det går inn i en av Telemarks kommuner alene.

**Statsråd Jon-Ivar Nygård [12:06:39]:** For å først ta det som ble sagt først, om ERTMS og installering: Jeg har ikke noe mer presis informasjon å gi enn den jeg ga i mitt første svar.

Når det gjelder den store diskusjonen om hvordan vi skal ta ut bedre tilbud som følge av de store investeringene vi har gjort i intercity – som vi har gjort på Vestfoldbanen, på Østfoldbanen og for så vidt på Dovrebanen – har vi vært gjennom den diskusjonen ganske mange ganger i denne salen. Vi har noen effektmål for intercity som handler om både tid og frekvens. Hvis man lager et stoppmønster som ligner mer på T-bane enn intercity, får man mer T-bane enn intercity. Det betyr at man får lengre reisetid for dem som er lenger ut på intercitystrekningen. Vi har fra statens side lagt til grunn det som har vært de opprinnelige planene med tanke på effektmålene som er satt i de opprinnelige KVU-ene for intercity.

**Anne Kristine Linnestad (H) [12:07:38]:** Jeg forstår at effektmålene er viktige, og at de er satt av en grunn, men det er vanskelig å forklare dem for innbyggerne som føler at de virkelig blir rammet og ikke får et bedre tilbud. I tillegg viser all erfaring at det vil være byttemotstand, altså ulempen det blir når innbyggerne som bor sør for Tønsberg, må bytte tog i Tønsberg for å kunne gå av på f.eks. Horten stasjon eller Holmestrand stasjon, bortsett fra de to togene som antatt skal stoppe der.

Når ulempen ved å bytte ofte veier tyngre enn tidsgevinstene på papiret, vil statsråden bli med meg på en dialog med Bane NOR om å vurdere om den teoretiske reisetidsgevinsten på ni minutter for noen forsvarer ulempen med tvungne togbytter og en oppsplitting av et sammenhengende bo- og arbeidsmarked i Vestfold?

**Statsråd Jon-Ivar Nygård [12:08:34]:** Representanten Linnestad og jeg er, så vidt jeg vet, enige om at vi ikke bør drive med ruteplanlegging. Det har hvert fall de tidligere voteringene og diskusjonene her i salen tydet på. Jeg mener vi må styre etter de samfunnsmålene vi har satt oss, og vi kommer ikke bort fra det faktum at hvis vi – nå skal jeg karikere det litt – lager T-banestopp på den indre delen av intercity, vil det få konsekvenser for dem som bor lengre ut på linjen. Det vil hele tiden være en avveining av hvordan man skaper best mulig togtilbud til flest mulig passasjerer.

Det er lett å forstå at det vil være noen ulemper som oppstår med denne typen innretning, men det er ikke helt ukjent i togsammenheng i Norge at man noen ganger må ha overganger for å komme over på et annet tilbud.

## Spørsmål 5

**Bård Hoksrud (FrP) [12:09:36]:** «Kan statsråden redegjøre for fremdrift og økonomisk situasjon for veiprosjektet rv. 555 Sotrasambandet samt for hvordan statsråden vil følge opp veiprosjektet i tiden fremover?»

**Statsråd Jon-Ivar Nygård [12:09:48]:** Sotrasambandet er et stort og viktig prosjekt som skal løse krevende trafikale utfordringer for innbyggerne på Sotra og i Øygarden. Dette er et OPS-prosjekt hvor Statens vegvesen er byggherre og har kontrakt med OPS-selskapet Sotra Link AS.

Det verserer for tiden flere påstander i media om framdriften, budsjettsituasjonen og samarbeidsklimaet i prosjektet Rv. 555 Sotrasambandet. Etter det jeg er kjent med, pågår anleggsarbeidet på Sotrasambandet for fullt. Arbeidet har ikke stoppet opp.

Jeg er kjent med at det er utfordringer i prosjektet. Samferdselsdepartementet har derfor dialog med Statens vegvesen om saken. Jeg har forsikret meg om at etaten følger prosjektet tett. Jeg har tillit til at Statens vegvesen som byggherre håndterer alle kontraktuelle forhold knyttet til eventuelle kostnadsoverskridelser og forsinkelser på en profesjonell måte. Jeg har også bedt om å bli orientert når det foreligger dokumenterbare og verifiserbare fakta om utviklingen i prosjektet.

La meg kort redegjøre for hvordan prosjektet Rv. 555 Sotrasambandet er satt sammen og styres. Dette er et offentlig-privat samarbeid som består av tre hovedaktører: Statens vegvesen, OPS-selskapet Sotra Link AS og hovedentreprenøren Sotra Link Construction. Vegvesenet har inngått kontrakt med Sotra Link AS, og det er Sotra Link AS som er Statens vegvesens kontraktspart i prosjektet.

Det betyr at det er Sotra Link AS som har fått oppdraget med å finansiere, bygge og drifte veiprosjektet i en avtalt periode, mens hovedentreprenøren Sotra Link Construction står for selve prosjekteringen og byggingen av prosjektet.

Det er OPS-selskapet Sotra Link AS som mottar betaling fra staten knyttet til oppnådde milepæler på framdriften i prosjektet. Til nå er det utbetalt for tre milepæler. Den fjerde utbetalingen er planlagt gjennomført i mai. I tråd med modellen betaler Sotra Link AS videre til hovedentreprenørene for utført arbeid, basert på kontrakten mellom Sotra Link AS og Sotra Link Construction.

Etter det jeg forstår, er det nå en uenighet om hvem som bærer risiko for økte kostnader. Jeg er også kjent med at entreprenørene har kommunisert om både mulige kostnadsøkninger og ytterligere forsinkelser. Dette er opplysninger som ikke er fremmet gjennom de avtalte og formelle kanaler, og etter det jeg kjenner til, er de heller ikke verifisert av OPS-selskapet Sotra Link AS eller av Statens vegvesen.

Jeg har fått opplyst at entreprenørselskapet Sotra Link Construction har fremmet en rekke ulike krav via OPS-selskapet. De kravene som er dokumentert og har grunnlag i kontrakten, er utbetalt av Statens vegvesen i samsvar med kontraktens bestemmelser. Krav man ikke har kommet til enighet om, og som Statens vegvesen ikke har betalt ut, blir håndtert gjennom et eget ekspertutvalg, nedsatt av partene. Dette er en del av kontraktens konflikthåndteringsmekanisme.

Det er viktig at de involverte kontraktspartene har en god dialog med et klart mål om å ferdigstille prosjektet. Når det oppstår uenighet, gir kontrakten et tydelig rammeverk for konfliktløsning. I januar i år ble jeg informert om at prosjektet er forsinket, med trafikkåpning tidligst fjerde kvartal 2027.

Jeg vil selvfølgelig komme tilbake til Stortinget på egnet måte dersom det er behov for det.

**Bård Hoksrud (FrP) [12:12:51]:** Det statsråden sier, er interessant, for han ga før jul i svar på skriftlig spørsmål fra meg uttrykk for at alt i prosjektet var fullt i rute, mens det kort tid etterpå ble kjent at det var betydelige forsinkelser. Entreprenøren har bedt om et møte for å orientere statsråden om situasjonen, men har fått avslag.

Hvordan mener statsråden at han får et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag, når han ikke ønsker å møte sentrale aktører i et prosjekt av denne størrelsen? Er statsråden tilfreds med informasjonsflyten fra Statens vegvesen? Hvordan vil han sikre at Stortinget faktisk får korrekt og oppdatert informasjon framover? Det er litt rart at man sender et svar til Stortinget, og så kommer det plutselig, etter veldig kort tid, informasjon som er ganske motstridende i forhold til det svaret statsråden ga meg på skriftlig spørsmål.

**Statsråd Jon-Ivar Nygård [12:13:42]:** Jeg ga egentlig et veldig utfyllende svar på det i mitt første innlegg. Vi har rigget oss her med et system med kontraktskrav og systemer for oppfølging av krav og håndtering av eventuelle forsinkelser. Dette må gå i det sporet. Både jeg og representanten Hoksrud er opptatt av at vi her skal ta vare på fellesskapets midler, og av at vi skal lykkes med dette prosjektet. I disse prosessene vil det kunne dukke opp informasjon som det er riktig å komme tilbake til Stortinget med.

Som jeg sa i innlegget mitt, er det her kommet informasjon som p.t. ikke er fremmet i de formelle kanalene og de formelle prosessene for å håndtere den type avvik.

**Bård Hoksrud (FrP) [12:14:21]:** Jeg er enig, vi er veldig opptatt av hvordan vi skal forvalte skattebetalernes penger på en god måte, eller de som skal betale. Det er statsråden og jeg veldig enige om. Det er selvfølgelig også viktig at konfliktene skal løses mellom partene – det er jeg helt enig i – men vi ser at et så stort samferdselsprosjekt kan få varslede konsekvenser, bl.a. økonomiske konsekvenser, også i tiden før det åpner. Mener statsråden da at eksempelvis spørsmål rundt grunnforhold kun dreier seg om kontrakt, og ikke også kan ses på som en del av et politisk ansvar? Det krever faktisk en statsråd som er enda mer «på», og som følger opp dette mye tettere enn det åpenbart har blitt gjort tidligere. Man ser at det er en konflikt der, og at svar til Stortinget ikke har vært helt i tråd med det i hvert fall en del av aktørene opplever.

**Statsråd Jon-Ivar Nygård [12:15:14]:** Jeg sa i det første svaret – for så vidt i lys av det som nå er den offentli-

ge medieomtalen, og det som er av diskusjon rundt prosjektet – at jeg har bedt Vegvesenet om å følge opp dette prosjektet tett og gi meg informasjon hvis det oppstår noe nytt og verifiserbart som må håndteres slik det skal håndteres. Dersom det på et eller annet tidspunkt skulle bety at vi må komme tilbake til Stortinget, vil vi selvfølgelig gjøre det.

Spørsmål 6

Fra representanten Trygve Slagsvold Vedum til energiministeren:

«I Stortinget 4. mars sa statsråden at han ikke ville ta stilling til om Norge er forpliktet til å innføre EUs avgift på 25 pst. på flaskehalsinntekter før behandlingen i EU er ferdig. Dette betyr at norske strømkunder må vente i uvisshet på om de vil pålegges en avgift på hele 3 mrd. kr. 16. mars møttes EUs energiministre i Brussel.

Gitt at norske nettkunder fortjener minst mulig usikkerhet, hvor stor sannsynlighet tror statsråden det nå er for at EU innfører en ny avgift på flaskehalsinntekter, og at Arbeiderparti-regjeringen sier ja takk til denne avgiften?»

**Presidenten [12:15:38]:** Dette spørsmålet er trukket.

Spørsmål 7 er besvart tidligere.

Spørsmål 8

Fra representanten Erling Sande til kommunal- og distriktsministeren:

«Kart frå mellom anna Noregs vassdrags- og energidirektorat gjev kommunane nyttig informasjon om naturfare ved planlegging av busetnad og næringsaktivitet, sjølv om kartgrunnlaget nokre stader ikkje har nødvendig detaljnivå til å avgjere om det er ein konkret risiko. Tilbakemeldingar frå fleire er no at krav om ytterlegare naturfarekartlegging får unødvendig stort omfang. Sjølv for å realisere mindre tiltak på eige hus og eigedom blir det kravd at folk gjer dyre naturfarekartleggingar.

Kva vil statsråden gjere for å unngå at folk får krav om kartlegging for slike mindre tiltak?»

**Presidenten [12:15:40]:** Dette spørsmålet er trukket.

Spørsmål 9

**Audun Hammer Hovda (SV) [12:15:55]:** «Søknadsfristen for opptak til høyere utdanning nærmer seg, og vi vet at mange av de som gleder seg til å begynne å studere, står i fare for å måtte delta på fadderuka uten et sted å bo. Flere ender på midlertidige løsninger eller dyre hybler langt fra studiestedet, eller de må i verste fall utsette eller droppe studier fordi de står uten bolig. Særlig studenter med dårlig råd rammes hardt.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at studenter faktisk har et trygt og rimelig sted å bo når de skal starte på høyere utdanning?»

**Statsråd Bjørnar Skjæran [12:16:31]:** Først: Hjertelig takk for spørsmålet. Det gir meg mulighet til å snakke om et område som er viktig for regjeringen.

Studentboliger ligger under forsknings- og høyere utdanningsministerens ansvarsområde, mens boligpolitikken i stort sorterer under meg. Jeg svarer derfor på spørsmålet i samråd med og på vegne av forsknings- og høyere utdanningsministeren.

I Regjeringens plan for Norge har vi mål om å sette i gang bygging av 130 000 boliger innen 2030. Målet er ambisiøst, men vi har fortsatt tro på at vi skal få det til. Tiltak for økt boligbygging og trygg økonomisk styring bidrar til å lette trykket på leiemarkedet. Det vil også komme studentene til gode.

Studentboliger er et tydelig prioritert område i boligpolitikken. Den klart største enkeltutgiften for de fleste studenter er husleie, så et av de viktigste grepene vi kan ta for å bedre studentenes økonomi, er å bygge flere rimelige studentboliger.

Vi har høye ambisjoner om å bygge flere studentboliger de neste årene. Regjeringen har gjennomført flere tiltak de siste årene for å få opp tempoet på bygging av studentboliger. De viktigste grepene vi har tatt, er å øke kostnadsrammen og tilskuddssatsene, og vi har økt antall tilsagn om tilskudd og innført studentboliger som eget arealformål i ny kart- og planforskrift. Det er nå rekordhøy byggeaktivitet med over 5 000 boliger under bygging. Det var også rekordhøy ferdigstillelse av studentboliger i 2025 – om lag fire ganger så mange som året før.

Det er store variasjoner mellom studiestedene, og det er flere studiesteder som kan tilby studentbolig til alle som ønsker det. Behovene er størst i flere av de store byene. Det gjør at vi framover vil prioritere å bygge flere studentboliger i pressområdene, som Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø.

Forsknings- og høyere utdanningsministeren og jeg er i tett dialog med studentsamskipnadene og Husbanken om hvordan vi skal nå ambisjonene for bygging av studentboliger de neste årene.

**Audun Hammer Hovda (SV) [12:18:40]:** Takk for godt svar.

Jeg er glad for at statsråden trekker fram økt tempo i bygging av studentboliger. Det er et engasjement jeg deler,

og jeg er spesielt glad for dette da store deler av midlene og tiltakene til regjeringens planer har kommet nettopp gjennom budsjettforhandlinger med SV i forrige periode. Er statsrådens svar til norske studenter at de bør fortsette å stemme på SV for å sikre seg flere studentboliger?

**Statsråd Bjørnar Skjæran [12:19:08]:** Jeg må vel være ærlig og innrømme at det finnes et bedre alternativ til det, men hvis det skulle finnes en grunn til ikke å stemme Arbeiderpartiet, må man ha anledning til å vurdere også SV i den sammenheng. Jeg synes vi har fått til mye i lag gjennom budsjettforhandlinger. Det at vi har økt både kostnadsrammen og tilskuddssatsene i 2025, betyr mye. Vi setter ny rekord med tilskudd til 3 050 hybelenheter, og vi kom i fjor opp i – hvis jeg ikke husker feil – 2 366 utbetalte tilskudd til ferdigstilte studentboliger. Vi har fått til mye i lag, og jeg ser fram til at vi kan fortsette med den viktige jobben framover.

Vi har også hatt en vekst i studiefinansieringen gjennom de siste fire–fem årene som nesten savner sidestykke i norsk historie, og det betyr også mye for studentene.

**Audun Hammer Hovda (SV) [12:20:12]:** Jeg tror statsråden og jeg er enige om at boligbygging er viktig, men man trenger også langsiktige tiltak for å redusere dette problemet, men det vil ikke hindre at vi igjen kommer til å se situasjoner med lange køer ved studiesteder allerede nå til høsten. Jeg lurer derfor på hvilke strakstiltak statsråden vil vurdere for å redusere den byrden det medfører for nye studenter som ikke får et sted å bo?

**Statsråd Bjørnar Skjæran [12:20:41]:** Vi har de tiltakene vi har. Vi øker studentboligbyggingen, og vi arbeider også på lang sikt med å legge bedre til rette for studentboligbygging, ikke minst ved at vi har innført studentboliger som et eget arealformål i kart- og planforskriften i året som gikk.

Statistikk viser – uten at jeg på noen som helst måte skal bagatellisere det – at selv om utfordringene kan være ganske store i august, finner de fleste studentene en løsning for å kunne gjennomføre studiene og bo som folk i løpet av høsten, mens det i den andre enden av semestrene ofte kan være litt annerledes. Da står ganske mange studentboliger tomme. Så jeg tror også studiestedene kan se litt på hvordan man innretter seg, ikke minst når det gjelder fremmedstudentene. Men dette er et ansvar som ligger til en annen statsråd enn meg, så jeg tror ikke jeg skal gå dypere inn i det.

## Spørsmål 10

Fra representanten Tom Staahle til digitaliserings- og forvaltningsministeren:

«I en analyse fra Det internasjonale pengefondet fra 2025 framkommer det i en simulering av KI-drevet produktivitetsvekst at Norge løftes fram som et land hvor estimert produktivitetsgevinst kan blir høyere enn i mange andre land. Norge ligger i gruppen av land med relativt høyt gevinstpotensial, men også med høy usikkerhet.

Hvilke konkrete tiltak vil statsråden iverksette for at Norge skal hente ut dette potensialet og redusere usikkerheten?»

**Presidenten [12:21:39]:** Spørsmålet er trukket.

## Spørsmål 11

**Hege Bae Nyholt (R) [12:21:50]:** «Flere tusen norske barn har bodd og gått på offentlig godkjente misjonsdrevne internatskoler i utlandet. Kunnskapsdepartementets kartlegging viser at staten ga statstilskudd til skolene, men i perioden 1970–2002 finnes det ikke dokumentasjon på tilsyn. Mange tidligere misjonærbarn lever i dag med alvorlige ettervirkninger.

Er statsråden enig i at staten har et selvstendig ansvar når statlige midler benyttes i ordninger som omfatter barns omsorgssituasjon, og mener statsråden at manglende tilsyn i seg selv kan innebære en svikt fra statens side?»

**Statsråd Kari Nessa Nordtun [12:22:28]:** Historiene til misjonsbarna har gjort sterkt inntrykk. I februar 2024 tok jeg initiativ til å kartlegge om statlige myndigheter hadde ført tilsyn med Misjonssambandets internatskoler, og om skolene hadde mottatt statlig tilskudd.

Jeg la fram resultatene av denne kartleggingen i et møte med støttegruppen Sendt bort i mars 2025. Kartleggingen avdekket ingen varsler eller annen informasjon som tydet på at staten kjente til de forholdene som senere har kommet fram. Etter ønske fra støttegruppen ble det også kartlagt hvilken rolle staten har hatt overfor andre misjonsdrevne internatskoler i utlandet. Funnene, som bekreftet resultatene fra den første kartleggingen, ble lagt fram høsten 2025.

De gjennomførte kartleggingene har rettet seg mot skoledriften – ikke internatdriften. Dette er fordi internatene har vært et frivillig tilbud og ikke en del av den statlig godkjente skolevirksomheten.

Skolene fikk tilskudd etter reglene i den privatskoleloven som gjaldt da de var godkjent. Kartleggingen viser at noen av skolene brukte deler av statstilskuddet til å dekke internatdrift. Siden 2007 har regelverket vært tydelig på at verken statstilskudd eller skolepenger kan brukes til å finansiere internat.

Selv om skolene har vært offentlig godkjent og mottatt statlig tilskudd, vil jeg understreke at det er den enkelte skole og dens eiere som har vært ansvarlig for forholdene ved både skolene og de tidligere internatene. Jeg er kjent med at det er inngått handlingsplaner mellom støttegruppen Sendt bort og flere misjonsorganisasjoner, inkludert ordninger for individuell økonomisk oppreisning. Jeg vil berømme Sendt bort for arbeidet med å synliggjøre misjonsbarnas situasjon og bidra til at slike avtaler har kommet på plass.

Misjonsorganisasjonene har beklaget og tatt ansvar. Jeg forventer at misjonsorganisasjonene fortsetter dialogen med Sendt bort og sikrer god oppfølging av tidligere misjonsbarn som har fått belastninger etter oppvekst på internatskoler i utlandet. Jeg forventer også at organisasjonene aktivt følger opp handlingsplanene og sørger for at tiltakene blir gjennomført, slik at tidligere misjonsbarn får et reelt og tilgjengelig tilbud om helsehjelp, oppreisning og anerkjennelse.

**Hege Bae Nyholt (R) [12:25:05]:** Takk for svaret.

På galleriet i dag sitter det flere misjonsbarn som ønsket å følge spørretimen. En av dem oppsummerer det sånn: Fem og et halvt år på internatskole, tre dagsreiser unna mor og far, setter spor. Det preger tanker, følelser og kropp i årevis – sånn er det. På galleriet sitter det også en kvinne som gikk på norsk misjonærskole på 1970-tallet. Som tjueåring bodde hun på internat og gikk på skole 17 mil fra foreldrene. Hun ble i stor grad overlatt til seg selv, med noe støtte fra en to år eldre storesøster. Den ene husmoren hadde ikke kapasitet til å følge opp alle barna, og lærerne var ikke tilgjengelige. Ingen voksne fanget opp et barn som levde i omsorgssvikt, heller ikke systemet rundt.

Det er lett å være enig i at det er skolenes ansvar, men har ikke også staten et ansvar? Deler statsråden mitt syn på at vi, de øverst folkevalgte, også har et ansvar for å sikre – gjennom tilsyn – de barna som går på skole langt, langt borte, særlig når vi gir statsstøtte?

**Statsråd Kari Nessa Nordtun [12:26:08]:** Jeg har vært opptatt av å få kartlagt hva som har vært statens rolle og få fakta på bordet. Det er bakgrunnen for de kartleggingene som er foretatt. Historiene som er avdekket, handler om barn av norske misjonærer i utlandet som gikk på privat internatskole i regi av misjonen. Forholdene ligger langt tilbake i tid. Rapporten «Hvordan går det med misjonsbarna i dag?», som ble lagt fram høsten 2025, viser tydelig at det er mange misjonsbarn som fortsatt bærer på alvorlige ettervirkninger, slik representanten beskriver i sitt oppfølgingsspørsmål. Jeg må si det gjør sterkt inntrykk.

Som jeg var inne på, fant disse forholdene sted på internatene. Tilsynet skal sikre at barn og unge får oppfylt sine rettigheter og får den opplæringen de har krav på i et godt og trygt skolemiljø. Jeg er opptatt av at tilsynsordninger utformes sånn at vi gir best mulig beskyttelse for elevene, og at systemet hele tiden må utvikles og styrkes.

**Hege Bae Nyholt (R) [12:27:17]:** Takk for svaret.

Jeg både hører og vet at statsråden har empati med de barna som ble utsatt for overgrep og omsorgssvikt. Det er også flere av misjonsbarna som følger spørretimen hjemmefra i dag. En av dem er en mann som var ni år da han ble sendt til et fremmed land, langt unna. Han opplevde grusomme ting som barn ikke skal oppleve, og bar på den skammen i flere tiår. Sånn er det med overgrep, sånn er det å være barn. Det tar gjennomsnittlig 17 år å fortelle om overgrep.

Er det ikke litt enkelt bare å holde misjonsorganisasjonene ansvarlig? Ja, de bærer et stort ansvar, men er det ikke på tide at også vi, som øverste ledere, som folkevalgte, sier unnskyld fordi vi ikke hadde tilsyn og et system som kunne fanget opp den situasjonen mange av misjonsbarna levde i – en situasjon de ikke hadde valgt? For dem var heller ikke internatskole valgfritt, all den tid foreldrene bodde så langt unna der skoletilbudet var.

**Statsråd Kari Nessa Nordtun [12:28:21]:** Jeg er som sagt opptatt av at de tilsynsordningene vi har, utformes slik at det gir best mulig beskyttelse for elevene. Ikke minst er jeg opptatt av de erfaringene vi har fått med det som er blitt avdekket. Derfor må vi bruke den informasjonen til å passe på at det tilsynet vi har, utvikles og styrkes kontinuerlig.

Som jeg var inne på i innlegget, er det de private internatskolene og deres eiere som har ansvaret. Verken tidligere tilsynspraksis eller det at deler av tilskuddet har vært brukt til internatdrift, etablerer noe rettslig ansvar i saken for statens del. Jeg har vært opptatt av å få kartlagt hva som har vært statens rolle i dette, og ut fra det er konklusjonen den som er tatt. Vi følger opp den dialogen vi har hatt med støttegruppen Sendt bort.

## Spørsmål 12

**Siren Julianne Jensen (MDG) [12:29:39]:** «I september i fjor senket Sjøforsvaret en utrangert fregatt i et fiskefelt utenfor Senja. Jeg stilte 23. november i fjor statsråd Bjelland Eriksen spørsmål om lovligheten av senkingen. Jeg fikk ikke svar på spørsmålet, men beskjed om det var under vurdering i departementet.

Kan statsråden redegjøre for når denne vurderingen vil komme, hvorfor det har tatt så lang tid, og hvilken oppfølging det vil få dersom man kommer fram til at senkingen medførte lovbrudd?»

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:30:10]:** Jeg takker for spørsmålet.

Som representanten var inne på, ble de utrangerte fregattene KNM Trondheim og KNM Bergen senket som en del av Forsvarets øvelse i Andfjorden i september 2025. Formålet da var å teste et bombesystem for senking av skip. Skipene var i forkant strippet for forurensende materiale, og Forsvaret hadde også vært i kontakt med Miljødirektoratet, Fiskeridirektoratet og statsforvalteren om saken.

Først vil jeg bare nevne at spørsmål om denne øvelsen generelt skal besvares av forsvarsministeren, og jeg er også kjent med at han har svart på enkelte spørsmål knyttet til senkingen i spørretimen 19. november i fjor. Det jeg som klima- og miljøminister imidlertid kan si noe om, er forholdet til forurensningsloven og forskrifter under denne loven, som også er et tema som har kommet på spissen i denne saken.

Generelt er det forbudt å senke og etterlate skip på havbunnen. Så har forurensningsloven et unntak for vanlig forurensning fra Forsvarets aktivitet. Et sentralt spørsmål i denne saken er om unntaket fra regelverket gjelder for tilfeller som dette. Jeg har, som representanten var inne på, tatt initiativ til at disse spørsmålene skal vurderes nærmere. Jeg mener det er viktig at vi gjør det grundig og skikkelig, og arbeidet er foreløpig ikke helt ferdig. Jeg håper å kunne komme med et tydeligere svar enn jeg kan gi nå, i løpet av ganske kort tid. Det gjennomgangen hittil har vist, er at ulike aktører synes å ha forstått regelverket ulikt. Et hovedfokus for meg videre er først å avklare hva som er den rette forståelsen av regelverket, og deretter mener jeg det er viktig å formidle dette utad for å sikre en felles forståelse av hvilke regler som gjelder, med tanke på framtidige saker.

Avslutningsvis: Hvilke oppfølgingstiltak som kan være aktuelle, er noe vi må komme tilbake til når forholdet til regelverket er nærmere klarlagt. Jeg vil allikevel allerede nå peke på at eventuelle oppfølgingstiltak skal stå i forhold til den skaden eller ulempen som senkingene har ført med seg. Et tiltak som f.eks. heving av et skip er ofte svært kostbart og vil normalt bare være aktuelt dersom skipet anses å være til fare eller vesentlig ulempe.

Morten Stordalen hadde her overtatt presidentplassen.

**Siren Julianne Jensen (MDG) [12:32:30]:** Eg ser fram til svaret når det kjem, men det er vanskeleg å akseptere at det skal vere så tidkrevjande å finne ut av spørsmålet om lovlegheit. Forsvaret har ikkje søkt om tillating til å senke fregatten i fiskefeltet. Forureiningslova seier klart at unntaket Forsvaret har frå søknadsplikt, ikkje gjeld ved forureining som medfører ulempe. Fiskeridirektoratet hadde før senkinga gjeve Forsvaret beskjed om at den lokaliteten som var valt, ville innebere ei fortrenging av fiskeriinteressene. Havressurslova inneheld forbod mot å etterlate gjenstandar som kan hindre fiske, på botnen. Den som bryt med denne bestemminga, pliktar å rydde opp. Klarare kan det ikkje bli. Når Stortinget blir stilt spørsmål om lovlegheita av tiltak i forvaltninga, må ein ta det på alvor. Eg opplever ikkje at spørsmålet mitt har vore prioritert.

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:33:25]:** Hvis det er opplevelsen, synes jeg det er synd. Jeg kan veldig tydelig slå fast at det ikke er riktig, for vi er opptatt av å få klarhet i denne saken og sørge for at vi jobber så raskt som mulig for å få et godt bilde av hva regelverket på dette området faktisk er.

Samtidig er grunnen til at det har tatt noe tid, at det er flere aktører inne i bildet her, som også representanten har vært inne på. Som jeg nevnte, opplever vi at de aktørene har forstått regelverket noe ulikt. Da har det vært viktig for oss å ha kontakt med de forskjellige aktørene om hvorfor de har forstått regelverket på den måten de har. Slik kan vi forstå de eventuelle forskjellene som ligger der, få et bilde av hvordan dette har blitt tolket av ulike aktører, og på den måten jobbe oss fram til hva som er rett regelverkstolkning. Slik kan vi unngå at det eventuelt blir gjort feil i framtiden i denne typen saker.

**Siren Julianne Jensen (MDG) [12:34:26]:** Eg meiner det i denne saka er viktig å vere forberedt på det som sannsynlegvis vil vere utfallet av vurderinga til departementet: at senkinga utgjer eit lovbrot. I så fall har Miljødirektoratet og Fiskeridirektoratet gjeve Forsvaret lov til å gjere det ulovlege. Sjefen for Sjøforsvaret har forsvart lovbrot – han har uttala at det er lovleg for Forsvaret å senke skip. I fredstid må Forsvaret forhalde seg til forureiningslova. Også forsvarsministeren har forsvart senkinga og uttala at heving av vraket ikkje kjem på tale.

Etter mi oppfatning set dette spørsmålsteikn ved ikkje berre den juridiske ekspertisen i dei to direktorata, i Sjøforsvaret og i Forsvarsdepartementet, men også ved vilja til å forhalde seg til lovverket. Skal tilliten til forvaltning og utøvande myndigheit bli oppretthalden, er det viktig at vi får avklart denne typen spørsmålsstillingar så snart som mogleg, og at ikkje ein ikkje trenerer kontrollmoglegheita til Stortinget. Eg er redd for at Stortinget ikkje er ferdig med denne saka, men at vi må kome tilbake til dette når vi på overtid har mottatt svar frå ministeren.

**Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:35:27]:** Denne saken vil vi helt sikkert komme tilbake til, for som nevnt er jeg opptatt av at vi nå skal gjøre ferdig jobben

med å få klarhet i regelverket og finne fram til hva som er riktig tolkning. Så er det vanskelig for meg å gå inn på hva andre har uttalt, men jeg er opptatt av at det regelverket vi har, skal følges. Det er lov å gjøre feil med tanke på regelverk, men i så fall må vi følge opp for å sørge for at vi på en best mulig måte tar tak i de feilene som eventuelt er gjort.

Jeg ønsker velkommen den klargjøringen som kommer, og jeg er veldig glad for representantens engasjement i denne saken. Det er klart at Forsvaret kommer til å ha behov for å drive mer øvingsaktivitet i en mer utrygg og usikker tid. Da må vi passe på at det skjer innenfor de rammene som regelverket måtte sette. Derfor ser jeg fram til å komme tilbake til denne saken om forhåpentligvis ikke veldig lenge.

## Spørsmål 13

**Hanne Beate Stenvaag (R) [12:36:45]:** «En norsk statsborger ogmenneskerettighetsforkjemper risikerer utlevering til Hellas, til tross for flere advarsler fra menneskerettighetsorganisasjoner om at det greske rettssystemet kan brukes til politisk motivert rettsforfølgelse for å stanse ham og andre i å dokumentere og varsle om menneskerettighetsbrudd mot flyktninger.

Mener statsråden at Norge fremdeles kan hevde å være et land som beskytter menneskerettighetsforsvarere, dersom nordmannen blir utlevert, i tråd med FNs erklæring om menneskerettighetsforsvarere?»

**Statsråd Astri Aas-Hansen [12:37:18]:** Beskyttelse av menneskerettighetsforsvarere er uten tvil viktig for Norge. Det er likevel ikke slik at dette stenger for å følge opp arrestordrer som det er klare rettslige rammer for håndteringen av.

Arrestordreloven regulerer pågripelse og overlevering av personer i Norge som er ettersøkt for en forbrytelse i EU. Loven gjelder også norske borgere og bygger på gjensidig tillit til andre lands rettsavgjørelser. Etter loven har Norge plikt til å pågripe og overlevere personer dersom vilkårene er oppfylt og det ikke foreligger avslagsgrunner.

Det er domstolen som avgjør om vilkårene er oppfylt, herunder om forholdet som ligger til grunn for arrestordren, også er straffbart etter norsk rett, og om overlevering vil være i strid med den europeiske menneskerettskonvensjonen.

Tingrettens kjennelse kan ankes til lagmannsretten, og lagmannsrettens kjennelse kan ankes videre til Høyesterett. Deretter vurderer påtalemyndigheten eventuelle andre avslagsgrunner og om det skal settes vilkår for overlevering, før de avgjør saken. Påtalemyndigheten skal ikke overprøve rettens vurdering av om vilkårene er oppfylt.

Etter loven skal Justis- og beredskapsdepartementet unntaksvis avgjøre saker om arrestordre etter at saken er ferdig behandlet i domstolen. Dette er begrenset til tre tilfeller:

- for det første dersom den ettersøkte er norsk borger og den aktuelle staten ikke overleverer egne borgere til Norge
- for det andre dersom handlingen som ligger til grunn for arrestordren, er å anse som et politisk lovbrudd og den aktuelle staten ikke overleverer ettersøkte personer til Norge for slike lovbrudd
- for det tredje dersom det i tillegg til arrestordren foreligger en utleveringsbegjæring fra et land utenfor Norden og EU som gjelder samme person

Nå er saken til behandling i domstolen og skal deretter oversendes påtalemyndigheten for avgjørelse. Som statsråd kan jeg verken kommentere eller gripe inn i saker som er til behandling i påtalemyndigheten eller domstolene.

**Hanne Beate Stenvaag (R) [12:39:29]:** Når vi leser på regjeringens hjemmeside, står det bl.a.:

> «Beskyttelse av menneskerettighetsforsvarere er en hovedprioritering i Norges menneskerettighetspolitikk. Målet er at arbeidet for å fremme og verne om menneskerettigheter verden over skal kunne utføres fritt og trygt, uten hindringer og trusler mot liv og helse for menneskerettighetsforsvarere og deres familier.»

Det virker nesten som man tenker at dette med menneskerettighetsforsvarere bare gjelder i andre land. Er det sånn at statsråden tenker at menneskerettighetsforsvarere og denne konvensjonen også kan gjelde norske borgere?

**Statsråd Astri Aas-Hansen [12:40:08]:**Ja, forutsetningene i arrestordreloven bidrar til å forhindre at Norge overleverer personer til straffeforfølging som f.eks. kriminaliserer humanitært arbeid. Det følger av arrestordreloven at forholdene som ligger til grunn for arrestordren, som hovedregel må være straffbare også etter norsk rett for at den personen kan overleveres. Overlevering kan heller ikke krenke den europeiske menneskerettskonvensjonen.

**Hanne Beate Stenvaag (R) [12:40:44]:** Søndag var det en demonstrasjon i Tromsø til støtte for den aktuelle menneskerettighetsforkjemperen, som er krevd utlevert. Der holdt bl.a. Tromsøs ordfører en appell til støtte for at personen ikke kan utleveres til greske myndigheter.

Amnesty International har startet en internasjonal brevkampanje, hvor statsråden er mottaker. Der pekes

det på at selv om Norge har en utleveringsavtale med Hellas, sier internasjonal rett at Norge ikke er forpliktet til å utlevere noen dersom betingelsene ikke er oppfylt, og det er fare for menneskerettighetsbrudd.

Er statsråden ofte adressat for internasjonale brevaksjoner fra Amnesty? Hvordan tenker statsråden å svare? Og er dette en sak der statsråden vil følge med på gangen i rettssystemet, og vurdere situasjonen hvis det ender opp med at rettssystemet finner ut at personen skal utleveres til Hellas?

**Statsråd Astri Aas-Hansen [12:41:43]:** Det første representanten spør om, er om statsråden ofte er adressat for en internasjonal brevkampanje. Jeg har ikke opplevd det. Det var det første spørsmålet.

Så til utlevering generelt. Jeg kan ikke gå inn i en enkeltsak. Nå er den til behandling hos påtalemyndigheten. Det ligger til domstolene og påtalemyndigheten, som sagt, og jeg kommenterer ikke enkeltsaker som er til behandling der. Det er klare vilkår for å kunne overlevere. Det er, som sagt, tre unntak som gjør at en, etter at det er konstatert at vilkårene er til stede, kan gå inn fra departementets side. Det er likevel helt grunnleggende at en overlevering ikke kan krenke den europeiske menneskerettskonvensjonen.

Det ligger krav her i loven, f.eks. at det som hovedregel skal være straffbart også etter norsk rett for at en skal kunne overlevere.

## Spørsmål 14

**Margit Bye (MDG) [12:43:04]:** «Greske myndigheter vil ha en norsk menneskerettighetsforkjemper utlevert på grunnlag av det Amnesty beskriver som udokumenterte anklager om blant annet menneskesmugling. Bakgrunnen for anklagene er at mannen siden 2015 har jobbet med å hjelpe båtflyktninger som havner i nød på Egeerhavet mellom Tyrkia og Hellas. Norske domstoler åpner for utlevering, til tross for risiko for langvarig varetekt og manglende rettssikkerhet.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at Norge ikke bidrar til kriminalisering av humanitært arbeid?»

**Statsråd Astri Aas-Hansen [12:43:45]:** Som jeg påpekte i mitt svar på forrige spørsmål, er beskyttelse av menneskerettigheter viktig for Norge, og det er noe denne regjeringen arbeider for.

Arrestordreloven oppstiller klare rettslige rammer for håndtering av arrestordrer som mottas av norske myndigheter. Det er domstolen som skal avgjøre om de grunnleggende vilkårene for overlevering etter en arrestordre er oppfylt, og normalt avgjøres saken deretter av påtalemyndigheten. Som statsråd kan jeg verken kommentere eller gripe inn i saker som er til behandling hos påtalemyndigheten eller i domstolene.

På generelt grunnlag mener jeg at enkeltpersoners grunnleggende rettigheter ved en arrestordre er godt ivaretatt gjennom arrestordreloven.

Det følger bl.a. av arrestordreloven § 7 at forholdet som ligger til grunn for arrestordren, med unntak for visse særlig alvorlige straffbare handlinger, må være straffbart også etter norsk rett. Alle land som deltar i arrestordreordningen, er også bundet av den europeiske menneskerettskonvensjonen. Arrestordreloven § 8 andre ledd slår fast at overlevering ikke kan skje i strid med den europeiske menneskerettskonvensjon med de endringer eller tilleggsprotokoller som gjelder som norsk lov.

En effektiv overleveringsordning er et viktig virkemiddel, også for Norge, for å kunne bekjempe grenseoverskridende kriminalitet. Grunntanken i arrestordresystemet er gjensidig tillit til rettsavgjørelser fra EU-statene. Systemet innebærer at norske myndigheter ikke skal overprøve disse landenes rettsavgjørelser når det utstedes en arrestordre, men legge disse til grunn uten å vurdere nærmere om dommen er korrekt, eller om det er skjellig grunn til mistanke om straffbare forhold. Den gjensidige tilliten må ses i sammenheng med Norges strafferettslige samarbeid med EU ellers, og at EU-statenes rettssystemer står Norge nært. Rettslikheten er nettopp en av grunnene til at Norge inngikk den såkalte parallellavtalen med EU, som ligger til grunn for arrestordreloven. I forordet til avtalen uttrykker partene sin gjensidige tillit til hverandres rettssystemer og avtalepartenes evne til å garantere rettferdig rettergang.

Jeg mener at forutsetningene som ligger i rammeverket, tilsier at Norge i etterlevelsen av arrestordreloven ikke bidrar til å kriminalisere humanitært arbeid.

**Margit Bye (MDG) [12:46:20]:** Jeg har forståelse for at ministeren selvsagt ikke skal gripe inn i rettsvesenet, og jeg er enig i statsrådens beskrivelse av de avtalene vi tar del i, som regulerer dette. Jeg vil likevel presisere at gjennom disse avtalene vi tar del i, har Norge også adgang til å nekte utlevering dersom påtalen kan ses på som klart grunnløs eller politisk instruert.

Nå er det sånn at Amnesty International, som har grunnleggende innsikt i situasjonen i Hellas, og som gjennom flere år har fulgt mange saker der de som utfører humanitært arbeid, straffeforfølges av greske myndigheter, har kalt de greske anklagene mot vedkommende for grunnløse. Ikke minst sier FNs spesialrapportør for menneskerettighetsforsvarere også at hun frykter at anklagene som er reist mot ham, er en direkte gjengjeldelse for hans arbeid med å forsvare rettighetene til migranter, flyktninger og asylsøkere. Hun sier videre at

tiltalen mot ham ser ut til å være en del av den langvarige og veldokumenterte undertrykkelsen av folk.

**Statsråd Astri Aas-Hansen [12:47:31]:** Jeg oppfattet spørsmålet dit hen at det knytter seg til å utlevere personer som utfører humanitært arbeid. Der vil jeg si at jeg mener klart at de forutsetningene som ligger i arrestordreloven, bidrar til å forhindre at Norge overleverer personer til straffeforfølging, som kriminaliserer humanitært arbeid. Det følger av arrestordreloven at forhold som ligger til grunn, som hovedregel må være straffbare også etter norsk rett for at en person skal kunne overleveres. Som jeg sa i mitt første svar: Overlevering kan ikke krenke den europeiske menneskerettskonvensjonen.

**Margit Bye (MDG) [12:48:25]:** Vi lever i en verden der de aller mest grunnleggende strukturene vi har for å sikre nettopp fred, frihet, demokrati og rettsvern, er under press. Og jeg anser i hvert fall denne saken som et ganske alvorlig signal til alle som jobber med å ivareta menneskerettighetene og dokumentere menneskerettighetsbrudd, ikke bare i Hellas og Tyrkia, men i hele verden. Jeg lurer derfor på hva statsråden mener er konsekvensen for menneskerettighetsarbeid generelt dersom folk skal være redde for å bli straffeforfulgt om de dokumenterer brudd på menneskerettighetene.

**Statsråd Astri Aas-Hansen [12:49:05]:** Igjen: Jeg snakker generelt og ikke om den konkrete saken.

Også personer som utfører humanitært arbeid, må operere i samsvar med reglene i de landene de befinner seg i, men det å dokumentere menneskerettighetsbrudd vil gjennomgående være noe man gjør uten at en krenker europeiske lands lovgivning, og der har vi jo en betydelig grad av rettslikhet.

Igjen: For at overlevering kan skje, er det flere grunnleggende vilkår som må være oppfylt, og domstolene har som oppgave å sikre at de forutsetningene er til stede i den enkelte sak. Ett av vilkårene for overlevering er at det er begått et straffbart forhold, og at det forholdet som hovedregel også er straffbart i Norge. Så det er reelle straffesaker vi overleverer til, ikke til ren politisk forfølging.

## Spørsmål 15

**Liv Gustavsen (FrP) [12:50:24]:** «I mitt tidligere skriftlige spørsmål tok jeg opp situasjonen for de som utsettes for negativ sosial kontroll, trusler og vold også knyttet til særskilte miljøer og trossamfunn. I statsrådens svar ble det vist til en rekke generelle tiltak og handlingsplaner, men det ble i liten grad redegjort for hvilke konkrete tiltak som rettes mot miljøer og trossamfunn der problemene er særlig utbredt.

Kan statsråden konkretisere hvilke målrettede tiltak regjeringen har overfor disse miljøene, og hvordan sikres det at arbeidet faktisk når frem?»

**Statsråd Kjersti Stenseng [12:51:06]:** Å bekjempe negativ sosial kontroll er et arbeid Arbeiderparti-regjeringen prioriterer høyt, og vi er tydelige på at negativ sosial kontroll er et alvorlig samfunnsproblem som forekommer i ulike miljøer og i ulike befolkningsgrupper.

I handlingsplanen som ble lagt fram våren 2025, Sjef i eget liv, styrker vi og forsterker innsatsen ytterligere. Jeg viser også til mitt svar på det skriftlige spørsmålet som representanten refererer fra, der jeg gjør rede for en rekke av regjeringens tiltak.

Når det gjelder innsats mot negativ sosial kontroll i tros- og livssynssamfunn, er det tiltak som tar for seg dette i den nåværende handlingsplanen. Vi skal bl.a. styrke kompetansen om den tematikken i de ulike tjenestene våre.

Vi endrer lovverket når det er riktig, men det forebyggende arbeidet er det absolutt viktigste. Derfor har Barne- og familiedepartementet gitt Bufdir et oppdrag om å samarbeide med Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn om gjensidig kompetanseutvikling, med mål om at flere kan leve et fritt liv. I budsjettet for inneværende år er det også satt av 800 000 kr til Hjelpekilden, og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn har fått økt sitt driftstilskudd med 5 mill. kr, bl.a. for å styrke arbeidet mot negativ sosial kontroll.

Tros- og livssynssamfunn er i kontakt med mange folk som rammes av negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Vi vet at kunnskapen om lovverket som regulerer plikter til oppfølging av slike saker, varierer. Derfor er det et eget tiltak i handlingsplanen om å utrede behovet for regelverksendringer og informere tros- og livssynssamfunn om regler om taushetsplikt, avvergingsplikt og meldinger til barnevernstjenesten.

Forslag til regelverksendringer som gjelder taushetsplikt for prester, religiøse ledere og andre, har også vært på høring, og det følges nå opp av Barne- og familiedepartementet.

Trossamfunnsloven har bestemmelser som kan ramme negativ sosial kontroll. Tros- og livssynsamfunn kan nektes tilskudd dersom samfunnet eller enkeltpersoner f.eks. utøver vold eller tvang. Det samme gjelder dersom de oppfordrer foreldre til å bruke vold i barneoppdragelse eller fraråder at barn får nødvendige helsetjenester eller utdanning, og ikke minst hvis de bidrar til å legge til rette for kjønnslemlestelse eller fremmer barneekteskap. Da kan støtten fra staten opphøre, fordi det bryter med våre lover og regler.

Arbeiderparti-regjeringen prioriterer arbeidet mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold høyt. Alle som bor i Norge, skal ha rett til å leve et fritt liv og oppleve trygghet i hverdagen sin.

**Liv Gustavsen (FrP) [12:54:04]:** Statsråden viser til handlingsplanen Sjef i eget liv, med 29 tiltak som styrker kompetansen i tjenestene, men det hjelper ikke med mange planer og tiltak så lenge man ikke får dem til å virke der ute. Lange tiltakslister hjelper lite dersom tiltakene ikke treffer og iverksettes godt nok, og vi ikke vet om de faktisk virker. For hver dag som går, sitter det jenter og gutter der ute i Norge, i 2026, som lever i frykt, under press, trusler og kontroll, fratatt retten til å leve et fritt liv. Jeg fikk senest i går en henvendelse fra noen som lever slik, og som uttrykker at det oppleves som om lite faktisk endrer seg.

Mitt spørsmål videre til statsråden er: Er statsråden villig til å ta i bruk målrettede og tydelige tiltak overfor de miljøene og trossamfunnene der dette skjer, også når det er krevende? Eller mener statsråden at de generelle tiltakene som er presentert, er tilstrekkelige?

**Statsråd Kjersti Stenseng [12:55:13]:** Jeg er opptatt av at vi iverksetter nødvendige tiltak, både når det gjelder forebygging og når det gjelder å følge opp der vold eller trusler foregår. Som jeg sa innledningsvis, ligger det nå et arbeid i Barne- og familiedepartementet om å se på egne tiltak og eventuelle regelverksendringer som er nødvendige.

Vi ser også at i arbeidet mot negativ sosial kontroll er kompetanse, informasjonsdeling og det å sørge for mer åpenhet som gjør det mulig for barn og unge å ta kontakt med helsetjenester, med skole og med trygge voksenpersoner i sine lokalsamfunn, veldig viktig for å fange det opp. Vi har bl.a. to lovforslag som er veldig viktige. Det er utreiseforbudet, som gjør at hvis man fanger opp et forsøk på å sende barn til et skadelig utenlandsopphold, kan man la være å utstede pass, eller inndra pass. Et annet lovforslag handler om at vi må ha bedre informasjonsdeling, for samarbeidet mellom helsetjeneste, skole og de etatene som er viktige, må forsterkes.

**Liv Gustavsen (FrP) [12:56:21]:** Statsråden viser igjen til handlingsplanen med 29 tiltak, og jeg er veldig enig med statsråden i at det er veldig gode tiltak som står der. Samtidig må vi også se på om de faktisk gir resultater.

Til slutt har jeg bare et helt konkret spørsmål, og det er: Hvor mange saker om negativ sosial kontroll og æresrelatert vold registreres det i Norge? Hvor mange jenter og gutter får faktisk hjelp, og hvor mange har fått konkret oppfølging gjennom tiltakene i denne handlingsplanen? Har man gjort noen evaluering på det, og har man tall på det?

**Statsråd Kjersti Stenseng [12:56:58]:** Jeg har ikke tall til representanten her og nå, men vi har nok noe oversikt og statistikk over det, som representanten også kan få. Vi har bl.a. sett at våre spesialutsendinger i utlandet har meldt om flere tilfeller, og forhåpentligvis handler det om at flere tør å si fra, og at flere tar kontakt med de særskilte tjenestene våre. Vi har dessuten styrket antall mangfoldsrådgivere rundt omkring på skolene, og de melder også om at mange tar kontakt.

Samtidig er jeg helt enig i at handlingsplanen ikke er nok. Tiltakene må følges opp, og det er vi i full gang med.

## Spørsmål 16

**Presidenten [12:57:40]:** Dette spørsmålet, fra representanten Mathias Willassen Hanssen til barne- og familieministeren, besvares av arbeids- og inkluderingsministeren på vegne av barne- og familieministeren, som er bortreist.

**Mathias Willassen Hanssen (H) [12:57:53]:** «Riksrevisjonen har dokumentert en alarmerende økning i brudd på bistandsplikten de siste årene, og kommunale barnevernstjenester opplever jevnlige brudd fra Bufetat. Det er barn med psykiske lidelser, rusproblemer og kriminell atferd som blir værende i utrygge omsorgssituasjoner. Riksrevisjonen har slått fast at dette skaper situasjoner med høy risiko for liv og helse, både for barna selv og personer rundt dem.

Hva vil statsråden gjøre for å få opp kapasiteten i Bufetat, slik at de mest sårbare barna får hjelp når de trenger det?»

**Statsråd Kjersti Stenseng [12:58:25]:** Barn som trenger omsorg og støtte fordi de ikke kan bo hjemme, har rett på hjelp og skal få det. Situasjonen vi har hatt i institusjonsbarnevernet de siste årene, er svært alvorlig. Heldigvis har det skjedd ganske mye etter at Riksrevisjonen presenterte rapporten som representanten viser til.

Antall saker der Bufetat selv vurderer at de ikke har kunnet tilby en egnet institusjonsplass innen rimelig tid, er redusert med to tredjedeler fra 2024 til 2025. I siste halvdel av 2025 var det svært få tilfeller, og Bufdir rapporterer også om at alvorlighetsgraden ved avvikene er lavere enn tidligere.

Det betyr ikke at vi er i mål med arbeidet for å sikre våre mest utsatte barn et godt tilbud, men institusjonsbarnevernet er noe regjeringen har prioritert høyt de siste årene. I perioden 2022–2026 er det statlige barne-

vernet styrket med 1,3 mrd. kr som følge av flere barn og økte priser, og det er prioritert over 400 mill. kr til å styrke, omstille og øke antall institusjonsplasser. Grunnkapasiteten er økt med 14 pst. Det har vært helt nødvendig etter at kapasiteten fram til 2022 ble bygd ned.

I tillegg til betydelige prioriteringer i budsjettene jobber regjeringen med å forbedre styringen og få bedre kontroll på utgiftsveksten i det statlige barnevernet. Det gjør vi bl.a. gjennom å følge opp områdegjennomgangen av det statlige barnevernet og kvalitetsløftet i barnevernet, som ble vedtatt i Stortinget i fjor.

Vi tar viktige grep for å sikre at barna får mer tilpasset hjelp, og vi har prioritert om lag 75 mill. kr til en pilotering av ny innretning av institusjonstilbudet. Fire steder i landet er nå dyktige ansatte i gang med å gi barn og unge et godt tilbud i større og mer fleksible institusjoner som kan tilpasse seg barnets behov, også når behovene endrer seg. Barna skal flytte mindre og få mer stabilitet og ro, og de skal få helsehjelp der de bor.

Så det er mye som er gjort, og det er mye som er i gang, men vi er ikke i mål før alle barna som trenger en institusjonsplass, får det når behovet er der. Dette er et prioritert arbeid også i tiden som kommer.

**Mathias Willassen Hanssen (H) [13:00:50]:** Bistandsplikten er absolutt, og når staten ikke gjør jobben sin, tvinges kommunene til å ta regningen og ansvaret, uten at det får en eneste konsekvens dersom staten bryter den. Jeg vet at i disse dager har flere kommuner rapportert inn til Riksrevisjonen bl.a. kriminelle handlinger, alvorlige rusepisoder og seksuelle overgrep som har skjedd mens barn har ventet på plass. Det er barn som har blitt utsatt for nye traumer, og noen av dem har utsatt andre mennesker for alvorlige hendelser. I tillegg faller mange av disse barna mellom to stoler. De får ikke helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten, og kommunalt barnevern har ikke den riggen som skal til for å gi dem den hjelpen de trenger. Barnevernsleder Lina Aatif sier det slik til Tønsbergs Blad:

> «Det er alvorlig når et barn i sitt livs krise ikke får hjelp. Vi må være i stand til å gi alle de barna som har behov for det, den hjelpen de har krav på – en trygg seng.»

Hva vil regjeringen gjøre for at barn i sitt livs krise skal få en trygg seng når de trenger det?

**Statsråd Kjersti Stenseng [13:01:51]:** Som jeg sa i stad: Regjeringen må gjøre mer og er i gang med mye for å sikre at barn og familier som trenger det, får rask og riktig hjelp fra barnevernet. En viktig del av det er at institusjonstilbudet skal omstilles til mer fleksible institusjoner som i større grad ivaretar unger med ulike behov, at unger får hjelp der de bor, og at de slipper å flytte.

Så må vi bygge opp kapasiteten. Det å bygge opp kapasiteten og det å prioritere og ivareta bistandsplikten og sikre bedre kostnadskontroll og mer effektiv ressursbruk er også med på å frigjøre både ressurser og penger til å prioritere at ungene får den hjelpen de har krav på. Med kvalitetsløftet tar vi også viktige grep for å sikre at unger får enda bedre hjelp enn det de har i dag. Vi skal fortsette å styrke ressursene og innsatsen med tanke på å bygge kapasitet og prioritere penger for å få et både kvalitativt og kvantitativt godt nok tilbud.

**Mathias Willassen Hanssen (H) [13:02:59]:** Jeg tror at hvis man snakker med barnevernsledere rundt omkring i kommunene nå, vil de si at dette tar altfor lang tid.

Over halvparten av de ansatte i barnevernet har vært utsatt for vold eller trusler om vold. Barnevernsansatte er en av de yrkesgruppene som er mest utsatt for trusler, sjikane og hatytringer på internett. Dette rammer deres helse, sikkerhet og trivsel. Dette henger direkte sammen med det vi nettopp har diskutert, for når bistandsplikten brytes og ansatte må håndtere de mest krevende barna uten tilstrekkelig støtte og tilstrekkelige verktøy, øker også risikoen for vold dramatisk.

Vil statsråden iverksette konkrete tiltak mot vold og trusler i barnevernet, og vil statsråden f.eks. også fremme forslag om et særskilt strafferettslig vern for barnevernsansatte, på lik linje med det helsepersonell og lærere allerede har?

**Statsråd Kjersti Stenseng [13:03:54]:** På vegne av min kollega barne- og familieministeren kan jeg iallfall si at jeg vet at Barne- og familiedepartementet og statsråden er opptatt av å følge opp elementer i kvalitetsløftet som tar grep for å sikre både at ungene får et godt nok tilbud, at kapasiteten er stor nok, og ikke minst at ansatte i barnevernstjenesten skal gå på jobb og være trygge. Det gjør vi både gjennom budsjettprioriteringer og ikke minst gjennom områdegjennomgangen, og vi følger opp det som ligger i kvalitetsløftet, for å sørge for at barnevernet har den kvaliteten og den tryggheten som det bør ha, både for ungene våre og for de ansatte.

**Presidenten [13:04:38]:** Presidenten vil opplyse om at det siste spørsmålet vil gjennomføres før det ringes inn til votering.

## Spørsmål 17

**Bjørn Larsen (FrP) [13:04:52]:** «Reindriftsloven § 32 stiller krav om reindriftssamisk avstamning for å eie rein, og innebærer dermed en forskjellsbehandling ba-

sert på etnisitet. Samtidig er Norge bundet av blant annet FNs rasediskrimineringskonvensjon.

Mener statsråden dette er i tråd med Norges menneskerettslige forpliktelser, og vil statsråden ta initiativ til en uavhengig utredning av om bestemmelsen kan være diskriminerende?»

**Statsråd Nils Kristen Sandtrøen [13:05:23]:** Reindrift er en samisk næring, men også en grunnleggende del av samisk kultur. Norge har klare menneskerettslige forpliktelser til å verne om og legge til rette for denne kulturen. Det følger av Grunnloven § 108, ILO-konvensjon nr. 169 og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27. Disse forpliktelsene skal legge til rette for at det som er unikt for det samiske folk som urfolk, slik som språk og kultur, skal kunne sikres og utvikles videre på samenes egne premisser. Det er en klar målsetting at Norge skal oppfylle alle sine internasjonale og nasjonale rettslige forpliktelser overfor den samiske befolkningen.

I perioden fra 1800-tallet til etter andre verdenskrig ble samiske rettigheter svekket, og reindriftens bruk av områder ble ofte omtalt som tålt bruk. Etter 1980-tallet ble det med sameloven av 1987 økt oppmerksomhet på å beskytte samiske rettigheter, herunder retten til å drive reindrift.

Reindriftsloven skal regulere, beskytte og tilrettelegge for en bærekraftig reindrift samtidig som den sikrer reindriften som en viktig del av samisk kultur og næring. For å verne om den reindriftssamiske kulturen stiller reindriftsloven § 32 krav om at kun personer av samisk ætt har rett til reinmerke, og dermed rett til å eie rein i det samiske reinbeiteområdet.

Så er det slik at utenfor det samiske reinbeiteområdet åpner reindriftsloven § 8 for at også personer som ikke er av samisk ætt, kan drive reindrift dersom Kongen har gitt en særskilt tillatelse til det. Rasediskrimineringskonvensjonen forbyr diskriminering, men kan også forplikte statene til å sette i verk positive tiltak for å oppnå reell likebehandling.

Jeg mener reindriftsloven § 32 er nødvendig for å verne om den reindriftssamiske kulturen og bestemmelsene som støtter opp om og er i tråd med våre menneskerettslige forpliktelser overfor reindriftssamene, som jeg innledet med. På denne bakgrunn mener jeg det ikke er grunnlag for å sette i gang en sånn utredning som representanten etterspør.

**Bjørn Larsen (FrP) [13:08:10]:** Paragraf 108 handler om å legge til rette, ikke om å stenge ute. Dette handler ikke om å svekke samisk kultur, det handler om å sikre at lovverket vårt er rettferdig og i tråd med grunnleggende prinsipper. Skal rettighetene i Norge i 2026 være basert på hva du kan, eller hvem du er født som? Når loven eksplisitt krever en bestemt etnisk avstamning for å drive næring, hvordan kan da statsråden forsvare dette opp mot prinsippet om likebehandling? Og mener statsråden virkelig at staten skal videreføre ordninger som i praksis stenger folk ute fra en næring basert på etnisk bakgrunn?

**Statsråd Nils Kristen Sandtrøen [13:08:47]:** Som jeg nevnte i det innledende svaret, er det sånn at reindriftsloven § 8 åpner for at personer uten samisk ætt kan drive reindrift utenfor de samiske reinbeiteområdene. Det er fire slike eksempler i Sør-Norge. Det er Hardanger og Voss Reinsdyrlag, Rendal Renselskap og en grunneier på Tarva, så denne muligheten eksisterer per i dag.

**Bjørn Larsen (FrP) [13:09:20]:** De samme konvensjonene brukes jo både for og imot forskjellsbehandling. Det vises ofte til menneskerettigheter når det gjelder samiske rettigheter, men de samme konvensjonene forbyr også diskriminering basert på avstamning. Hvordan kan statsråden da forsvare at staten på den ene siden bekjemper diskriminering og på den andre siden opprettholder en lov som nettopp forskjellsbehandler på et etnisk grunnlag? Og da viser vi til de samiske områdene.

**Statsråd Nils Kristen Sandtrøen [13:09:49]:** At det er krav til likebehandling, går langs de linjene som jeg redegjorde for i det innledende svaret. Men det er også sånn at de konvensjonene som vi har undertegnet, som jeg nevnte, også kan forplikte statene til å sette i verk positive tiltak for å oppnå reell likebehandling.

For reindriften som en samisk næring er det bl.a. slik at tilgangen på disse arealene er sentrale. Men det er – og igjen tilbake til oppfølgingssvaret – i noen bestemte tilfeller åpnet opp for at også personer som ikke er av samisk ætt, kan drive reindrift i Sør-Norge utenfor det samiske reinbeiteområdet.

**Presidenten [13:10:29]:** Med det er den ordinære spørretimen omme.

Det vil nå bli ringt til votering.

Sak nr. 3 [13:18:24]

*Referat*

1. (325) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen, Hanne Beate Stenvaag og Seher Aydar om arbeidstidsreduksjon for turnusarbeidere (Dokument 8:200 S (2025–2026))
   Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.
2. (326) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Remi Sølvberg og Hege Bae Nyholt om å

avvikle anbudssystemet for institusjonsbarnevernet (Dokument 8:202 S (2025–2026))

3. (327) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjersti Toppe, Bengt Fasteraune og Bent-Joacim Bentzen om et gratis og likeverdig kremasjonstilbud (Dokument 8:209 S (2025–2026))
   Enst.: Nr. 2 og 3 sendes familie- og kulturkomiteen.
4. (328) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marian Hussein og Ingrid Fiskaa om at arbeidsfolk skal ha god pensjon (Dokument 8:206 S (2025–2026))
   Enst.: Sendes finanskomiteen.
5. (329) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup og Trond Helleland om midlertidig suspensjon av veibruksavgift på drivstoff (Dokument 8:222 S (2025–2026))

**Presidenten [13:18:59]:** Presidenten foreslår at representantforslaget blir sendt finanskomiteen.

Representanten Nikolai Astrup har bedt om ordet.

**Nikolai Astrup (H) [13:19:15]:** Jeg vil foreslå at Representantforslag 222 S for 2025–2026 behandles etter Stortingets forretningsorden § 39 annet ledd bokstav c. Begrunnelsen for dette er at det haster å gjennomføre tiltak for å avhjelpe situasjonen med ekstraordinært høye drivstoffpriser. Dersom forslaget sendes til komiteen, slik presidenten foreslår, kan det medføre at eventuelle tiltak først kan tre i kraft om tidligst tre måneder.

**Presidenten [13:19:40]:** Representanten Nikolai Astrup har da foreslått at forslaget behandles etter Stortingets forretningsorden § 39 annet ledd bokstav c.

Presidenten vil åpne for en runde med stemmeforklaringer fra de øvrige partigruppene.

**Tuva Moflag (A) [13:20:07]:** Representanten Astrup har bedt om en hastebehandling av forslaget om drivstoffavgifter.

La meg minne om hvorfor prisene på drivstoff har gått opp: USA har angrepet Iran, og Iran har stengt ned 20 pst. av verdens oljeeksport. Dette kommer på toppen av at det allerede er mindre olje og gass i markedet etter Russlands angrep på Ukraina. Det er ikke norske forhold som har ført til høye drivstoffpriser. Det er krig, det er konflikter, og det er uro i verdenshandelen. Vår jobb er å ta folks hverdag og folks lommebok på alvor. Jeg forstår godt reaksjonene når en liter diesel koster opp mot 30 kr. Det er for høyt og påvirker mange.

Samtidig må vi være sikre på at de forslagene som er fremmet nå, ikke skader norsk økonomi og dermed rammer folks lommebok. Dette er et forslag som kan ha en kostnad på opptil flere milliarder kroner. Når så store endringer i statsbudsjettet skal vurderes, må det skje slik at Stortinget har et fullt bilde av konsekvensene av forslaget. Hva må kuttes for å kunne gjennomføre Høyres forslag, hvordan vil dette slå ut i markedet, og er vi sikre på at prisene faktisk går ned hvis avgiften blir satt ned? Alt dette er spørsmål som ikke lar seg besvare her og nå og ved en hastebehandling.

Stortinget har allerede sendt tilsvarende forslag fra FrP som ble framsatt 12. mars, og forslag fra KrF som ble framsatt 19. mars, til behandling i komiteen. Det er helt naturlig at disse forslagene behandles sammen. Jeg merker meg også at Senterpartiet fremmet et forslag om dette i dag som de ikke ba om hastebehandling av.

Å hastebehandle et forslag som vi vet vil koste så mye, men som vi ikke vet de fulle konsekvensene av, er uansvarlig. I Norge har vi gode prosesser for hvordan vi vedtar statsbudsjettet. Vi må sikre at vi holder orden i økonomien. Derfor vil jeg foreslå, som også presidenten har foreslått, at saken går til behandling i finanskomiteen. Det vil gi Stortinget anledning til å vurdere de faktiske konsekvensene av forslaget, og det vil gi Stortinget mulighet til å vurdere forslaget opp mot andre og kanskje bedre løsninger. En slik hastebehandling uten noen vurderinger er ikke en ansvarlig måte å drive et land på. Både Stortinget og regjeringen har et genuint ønske om å hjelpe dem som sliter økonomisk. La oss finne sammen om en måte som faktisk hjelper folk. Med bakgrunn i dette kommer Arbeiderpartiet til å stemme mot en hastebehandling og for presidentens forslag.

**Hans Andreas Limi (FrP) [13:22:58]:** Fremskrittspartiet vil støtte den behandlingsmåten, altså hastebehandling, som foreslås av representanten Astrup. Det som er uansvarlig, er at regjeringen ikke har tatt noe initiativ til å komme med avdempende tiltak, men venter og ser. Det er det som skaper denne situasjonen. Jeg hørte at representanten Moflag nevnte folks hverdag og lommebok. Ja, nettopp det, for nå merker folk der ute – de som er avhengig av bilen i hverdagen, privatbilistene – men også næringslivet den voldsomme økningen i drivstoffprisene. De merker at kostnadene øker. Vi kan ikke umiddelbart påvirke situasjonen som har bidratt til dette, men vi kan gjøre noe med avgiftene. Det er derfor det er riktig å fjerne veibruksavgiften. Man burde egentlig gjort mye mer, men det forslaget vi nå skal ta stilling til behandlingsform på, er et skritt i riktig retning. Det haster, og det må gjøres nå. Derfor støtter vi hastebehandling.

**Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:24:20]:** Som folkevalgte må vi lytte til folk. Norge er et langstrakt land der vi er helt avhengig av transport. Folk trenger bil, vi trenger ferjer, vi trenger fly, vi trenger lastebiler – vi trenger transport for å bruke Norge. Det som skjer nå, er ikke grunnet noe som har skjedd i Norge, det er grun-

net krigen i Midtøsten – en krig ingen kunne forutse da vi vedtok statsbudsjettet i fjor høst. Ingen kunne på det tidspunktet forutse hvor høye kostnadene kunne bli for norske næringsdrivende, for norske familier og for norske lokalsamfunn rundt omkring i landet. På grunn av at dette er uforutsett, må vi ta grep. Derfor vil Senterpartiet ha hastebehandling. Vi mener at det forslaget som ligger, er for smalt, og vi kommer til å fremme ytterligere forslag under debatten i morgen.

**Marie Sneve Martinussen (R) [13:25:18]:** En pumpepris på opp mot 30 kr er ikke god sosialpolitikk, og det er ikke god klimapolitikk. Rødt er egentlig hver eneste dag her i Stortinget åpen for å gjøre mer for folk som sliter med å få hjulene til å gå rundt, for å bedre hverdagsøkonomien for folk. Det er heldigvis ikke Høyre som lager statsbudsjettet i Norge. Det er det de fem partiene til venstre for midten som gjør. Derfor kommer Rødt til å stemme mot hastebehandling av dette forslaget og samtidig være veldig tydelig på at vi gjerne snakker med Arbeiderpartiet, Senterpartiet, SV og MDG om tiltak for å få ned pumpeprisen, men også for å få opp minsteytelsene. Det er mange folk der ute som reiser kollektivt, som ikke har råd til bil, men som sliter med høye matvarepriser. Det må vi også komme i møte, men da må vi faktisk se regnestykket i en helhet. Vi må også kunne finansiere det, og det er Rødt veldig klar for. Derfor stemmer vi nå i dag for presidentens forslag, med håp om å få samlet de fem partiene til faktiske samtaler.

**Ingrid Liland (MDG) [13:26:36]:** Når jeg hører Høyre og Fremskrittspartiet argumentere for hastebehandling, skulle man tro de savnet pandemien eller vi sto på randen av en ny invasjon. Det er krig i verden, og det har effekt på pumpeprisen, men det er ikke en unnskyldning for at vi skal omgå alle ordentlige prosesser for å gjøre om på titalls milliarder kroner på statsbudsjettet.

Veldig mange har dårlig råd nå, og det de trenger, er penger, ikke forurensning på billigsalg. Jeg ser fram til å snakke med Senterpartiet, Arbeiderpartiet, SV og Rødt om gode tiltak som monner i lommeboka til dem som har minst.

**Jørgen H. Kristiansen (KrF) [13:27:30]:** Vi i KrF er glad for dette forslaget, og vi støtter hastebehandling. Problemet er at hvis det nå går til komitébehandling, slik presidenten foreslår, vil dette komme opp i revidert nasjonalbudsjett, og da går det tre måneder før vi har et vedtak. Det er nå den norske befolkningen kjenner på trykket. Det er nå den norske befolkningen kjenner på at bensinprisene er høye.

Vi vet at det er en sosial urettferdighet her. Vi vet at blant dem som tjener under 600 000 kr, er det bare 26 pst. som har elbil, mens blant dem som tjener over 900 000 kr, er det 60 pst. som har elbil. Det er en urettferdighet og en sosial ujevnhet som Stortinget i dag og i morgen har anledning til faktisk å gjøre noe med.

Det er ikke rett, det som ble sagt av forrige taler om at det er snakk om titalls milliarder kroner. I våre beregninger vil tre måneder med å fjerne veibruksavgiften være 2,4 mrd. kr, og hvis det skulle bli seks måneder fra nå, er det det dobbelte, altså 4,8 mrd. kr.

Dette er altså en midlertidig fjerning av en avgift. Det er ikke en permanent fjerning. Det taler også for at en bør gjøre noe, det er klokt å gjøre noe, og det er klokt å gjøre noe raskt. KrF støtter hastebehandling, at vi får en behandling i Stortinget i morgen, og at det ikke går til komiteen.

**Marthe Hammer (SV) [13:29:02]:** Vi må ta grep som tryggjar folk om Trump fortset å drive økonomien inn i krise. Då kan vi ikkje berre sjå på pumpeprisen. Han svir no, men når oljeprisen aukar, risikerer vi også auka prisar i heile samfunnet – på mat, på bustadlån og på det meste. Difor treng vi fleire grep som betrar kvardagsøkonomien til folk over heile linja. Vi treng tiltak som bidreg til å redusere prispresset, og som faktisk gjev meir pengar i lomma for folk. Vi treng også løysingar som faktisk utbetalar pengar til folk. Vi treng løysingar som gjer at vi kan få ut pengar raskt i krisetid, og i ei tid der vi skal ha høge klimaavgifter for å redde klimaet.

For SV er det ikkje aktuelt å vere med på ei hastebehandling. Vi meiner det er useriøst, og det er ein usikker kostnad. Vi kan ikkje ta dette rett over bordet. Det må takast i den ordinære behandlinga.

**Guri Melby (V) [13:30:27]:** Vi står nå i en krise, først og fremst skapt av Trump og Netanyahu. Det den krisen viser, er hvor sterk fossilavhengighet Norge har. Grunnen til at den avhengigheten er så sterk, er at flertallet i denne sal gang etter gang velger å utsette den nødvendige omstillingen vi trenger. Det så vi sist i statsbudsjettet for 2026, der de partiene som utgjorde flertallet, sa at man utsetter det til revidert nasjonalbudsjett, i stedet for faktisk å vedta en effektiv klimapolitikk.

Så skjer det som ofte skjer. Det kommer nye kriser, og det oppstår nye behov. Nå vil flere partier kutte i avgiften på bensin og diesel for å bøte på den krisen vi står i, men det er jo det klassiske grepet med bare å sette på et plaster i stedet for å behandle hovedproblemet. Det vi burde gjøre i den situasjonen vi nå står i, er selvsagt å investere massivt i det som får oss bort fra fossilavhengigheten, i stedet for å utsette omstillingen nok en gang. Det er fullt mulig i den situasjonen vi har nå, å hjelpe folk og bedrifter i den veldig krevende økonomiske situasjonen de står i, uten at vi samtidig undergraver klima-

et. Vi kan innføre målrettede støtteordninger for næringslivet, vi kan halvere matmoms, vi kan gjøre mye som går direkte på lommeboka til folk, uten at vi slår beina under egen klimapolitikk.

Venstre vil stemme mot hastebehandling av et tiltak som vil koste flere milliarder kroner, som ikke er konsekvensutredet, og som slår beina under klimapolitikken. Jeg håper at partiene nå ser at det å redusere fossilavhengigheten vår ikke bare handler om klimapolitikk, men også om sikkerhet og stabilitet.

Jeg vil gjerne bruke anledningen til å si at jeg savner tydelige initiativ fra regjeringen i denne saken. I stedet for at vi ender opp med å hastebehandle et tiltak som koster flere milliarder kroner, hadde jeg ønsket meg at vi kunne satt oss ned sammen og sett om det på tvers av blokkene er mulig å finne løsninger på den krisen vi står i.

**Presidenten [13:32:23]:** Kommentarrunden er over. Stortinget går da til votering over behandlingsmåten.

Det blir votert alternativt mellom presidentens forslag om komitébehandling og forslaget fra representanten Nikolai Astrup om behandling etter forretningsordenen § 39 annet ledd bokstav c.

Votering:

Ved alternativ votering mellom presidentens forslag og forslaget fra representanten Nikolai Astrup ble forslaget til representanten Nikolai Astrup vedtatt med 52 mot 49 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.33.39)

Videre ble referert:

6. (330) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Seher Aydar og Marie Sneve Martinussen om å sikre pauserom for sykehusansatte (Dokument 8:199 S (2025–2026))
7. (331) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marius Langballe Dalin og Siren Julianne Jensen om å oppnevne en uavhengig ekstern granskingskommisjon for Finnmarkssykehuset HF (Dokument 8:203 S (2025–2026))
8. (332) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ida Lindtveit Røse, Jorunn Gleditsch Lossius og Joel Ystebø om trygghet for mødre i barselomsorgen (Dokument 8:205 S (2025–2026))
9. (333) Representantforslag frå stortingsrepresentantane Kjersti Toppe og Erling Sande om å utdanne og rekruttere legar til den offentlige helsetenesta i heile landet (Dokument 8:207 S (2025–2026))
10. (334) Representantforslag frå stortingsrepresentantane Kjersti Toppe og Ole Herman Sveian om rekruttering av bioingeniørar til norsk helseteneste (Dokument 8:208 S (2025–2026))
11. (335) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Julia Brännström Nordtug, Stig Atle Abrahamsen, Anne Grethe Hauan og Kristian August Eilertsen om økt bruk av optikere for å styrke øyehelsetjenesten (Dokument 8:210 S (2025–2026))
    Enst.: Nr. 6–11 sendes helse- og omsorgskomiteen.
12. (336) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mirell Høyer-Berntsen, Marian Hussein, Anne Lise Gjerstad Fredlund, Andreas Sjalg Unneland og Audun Hammer Hovda om ti tiltak for å forebygge og bekjempe voldtekt (Dokument 8:201 S (2025–2026))
13. (337) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ingrid Liland, Marius Langballe Dalin, Une Bastholm og Julie E. Stuestøl om rettigheter og trygghet for personer som selger sex (Dokument 8:204 S (2025–2026))
    Enst.: Nr. 12 og 13 sendes justiskomiteen.
14. (338) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Inge Lien, Geir Pollestad og Siv Sætran om kompensasjonsordning for bedrifter utan høve til omstilling (Dokument 8:198 S (2025–2026))
    Enst.: Sendes næringskomiteen.
15. (339) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Bjørn Larsen, Helge André Njåstad, Rune Midtun, Simen Velle, Silje Hjemdal og Lill Harriet Sandaune om å forby barnehijab i barnehage og grunnskole (Dokument 8:197 S (2025–2026))
    Enst.: Sendes utdannings- og forskningskomiteen.

**Presidenten [13:34:13]:** Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.35.

Svanemerket trykksak, 2041 0654